

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Vol. LXXX

Kaina 35 c.

KETVIRTADIENIS - THURSDAY, LIEPA - JULY 27, 1989

-Nr. 145

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500-1-2-3

LKB Kronika, Nr. 80

(Tęsinys)

Žinios iš vyskupijų

Vilnius-Kaunas. 1988 m. spalio 15 d. Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio spaudoje, „Atgimimo“ trečiajame numeryje, visuomenei pasiskelbė įsikūrus katalikiškas moterų sambūris „Caritas“. Sambūris kilo iš pagrindinio veiklos, susidarius palankesnioms sąlygoms viešesnei veiklai. „Carito“ tikslai gana platus. Įstatų metmenyse rašoma: „Caritas“ siekia atgaivinti tikrąją moters pašaukimo vertę, skatina pilną ir visapusišką moters-motinos veiklą. Jo tikslas – kurti tikrųjų vertybių siekiančią visuomenę.

„Caritas“ pasirošęs aktyvia pagalba atsiliepti į žmonių vargą ir skurdą, ypatingai dvasinį. Visu būtinumu katalikiškam sambūriui iškyla asmenybės ugdymo, jaunosios kartos auklėjimo uždaviniai. Lietuva kenčia dėl alkoholizmo, plintančios narkomanijos, prostitucijos, ir čia ateiti į pagalbą pasirošęs „Caritas“. Sambūris teikia dvasinę paramą šeimoms, kad jos būtų doriniai stiprios, padės joms pilniau suvokti savo pašaukimo tikslą, jo kilnumą ir atsakomybę būti Kūrėjo bendradarbiais naujos gyvybės pašaukime ir auklėjime. Kovos už negimusios gyvybės apsaugojimą abortų išgyvendinimą; stengsis moraliai ir materialiai pagelbėti, sprendžiant vienišų motinų, suvedžiotų merginų, iširusių šeimų problemas. Atskiri „Carito“ skyriai rūpinasi našlaičiais, be globos likusiais seneliais, ligoniais. „Carito“ narės skubės į pagalbą artimui ten, kur jos reikės, kur dvasiniai ar materialiai kenčia žmogus.

Galima tik džiaugtis, kad visuomenė skaudžiai išgyvena dvasingumo stoką. Kukliai pasigarsinęs „Atgimimo“ „Caritas“ palyginti greitai laiku susilaukė dėmesio. Sambūrio narys jau kviečiasi bendradarbiauti „Tarybinės moters“ redakcija, Radijas ir Televizija prašė pareikšti savo nuomonę jaunimo ir net kalinių auklėjimo klausimais, atskiros mokyklos kviečiasi pravesti mokymus dorinio auklėjimo pamokas.

„Caritas“ ruošiasi suaukti steigiamąjį suvažiavimą, kurio metu tikisi įteisinti sambūrį kaip juridinį vienetą. Darbo daug, pasitinkamas Viešpačiui, „Caritas“ pradeda savo veiklą ir kviečia į sambūrį įsijungti visas geras valios moteris, kurioms nesvetimi žmonių vargai.

Eina nuo 1972 metų,
Perskaitęs duok kitam!
Jei gali, padaugink!

Kambodičiai pabėgėliai apleidžia komunistų kontroliuotą tremtinių stovyklą Tailando-Kambodijos pasienyje. Praėjusį savaitgalį, užpuolus š. vietnamiečiams, aštuoni žmonės buvo užmušti. Pirmadienį derybos Paryžiuje, kad Vietnamas nustotų okupuoti Kambodiją nutrūko dėl nesutarimo.

Naujasis Vytauto Didžiojo Universitetas

Atviras laiškas JAV prezidentui

1989 m. liepos 21 d. Lietuvos sostinėje, susirinkę į mitingą, Lietuvos žmonės dėkoja Jums, o Jūsų asmenyje ir visai amerikiečių liaudžiai, kad nuo pat mūsų tėvynės Lietuvos okupacijos 1940 m. birželio 15 d. Jūs iki šiolie nepripažįstate šios okupacijos ir remiate lietuvių tautos kovą už laisvę, kaip ir šį kartą – paskelbdami pavergtųjų tautų savaitę.

Mes siunčiame šią padėką, o kartu ir prašymą, p. Prezidente, būti kartu su lietuvių tauta, norinčia nusimesti Rusijos okupacijos našta, kas reikėtų Molotovo-Ribbentropo pakto pasekmių likvidavimą.

Pasirašo mitingo organizatoriai: Lietuvos Tautinio Jaunimo Sąjunga „Jaunoji Lietuva“, Lietuvos Laisvės Lygos akademinio jaunimo grupė, Latvijos jaunimo organizacija „Tevžemei un Brīvībai“.

Lietuvių kapinės Sibire

Igarka, Sibiras, 1989. VII. 13 (SIA). Iš Lietuvos čia atskrido 20 jaunimo ir 17 „Tremtinio“ klubo atstovų. Šiandien iškasti 13 žmonių palaikai. Jaunimo ekspedicijos dalyviai gamina karstus, tvarko apleistas lietuvių kapines. Liepos 17 d. atvyksta dar viena didelė grupė iš Kauno (vadovas Petroska). Daromas kapinių žemėlapis, sukami keli filmai, dirbama archyvuose. Šiandien radome dokumentą apie speckontingento išdėstymą Igarkoje (viso apie 1900 žmonių), pasirašyta 1948 m. tuometinės valdžios – Kimo Morozovo. Aplankėme griežto režimo lagerį prie Turuchanovo upės.

Įželsti tautiniai jausmai

Vilnius. 1989. VII. 21 (SIA). Mitingo, įvykusio 1989 m. liepos 21 d. Vilniaus Katedros aikštėje, kreipimasis į Lietuvos inteligentiją: Mes, lietuviai iš viso pasaulio, susirinkę čia, kiekvienam lietuviui šventoje vietoje, konstatuojame, kad šiandien TSKP dar kartą grubiai įžeidė mūsų tautinius jausmus. Turime galvoje lietuvių tautos simbolio – trispalvės – iškėlimą šalia okupuoto vėliavos liepos 21-ąją. Tą dieną prieš 49 metus didžiausią valstybinis šovinizmas pasaulio istorijoje negirdėta melo, politinės apgaulės bei šantažo akta juridine fikcija maskavo 1940 m. birželio 15 d. įvykdytą Lietuvos okupaciją.

Šią gilaus liūdesio dieną dar kartą suvokėme, kokį moralinį bei politinį smūgį gali suteikti tautai skuboti politiniai sprendimai. Žinodami, kad greitai gali įvykti rinkimai į LTSR AT, o dabar svarstomi įvairūs „pilietybės įstatymo“, „ekonominio savarnakiškumo įstatymo“ projektai, iki šiol nepalaidotas „demokratinės LTSR konstitucijos“ projektas, kreipiamės ir mūsų inteligentiją, prašydami:

1. Pripažinti nors sau, kad trispalvės pavertimas valstybine yra didžiulė mūsų priešų – rusiškąjo imperializmo – pergalė.
 2. Gerai apgalvoti kiekvieną būsimąjį politinį žingsnį. Kvietiami jus budėti Lietuvos Laisvės ir Nepriklausomybės sąjūdyje.
- Kreipimuisi pritarė 7000 žmonių. Pasirašė mitingo pirmininkas L. Vilkas ir sekretorius L. Bukauskas.

Vilnius. Naujai atkuriamas Vytauto Didžiojo universitetas Kaune, anot jo atkūrimo tarybos pirm. Jurgio Vilemo, bus „nepriklausomas, modernus, humanitarinio-fundamentalaus pobūdžio, pradžioje palyginti mažas universitetas. Jo profesoriai ir studentams užtikrinama sąžinės, pasaulėžiūros ir kūrybos laisvė. ...Universitetas savarankiškai parenka... mokymo bei mokslo kryptis, studentų ruošimo specialybes, nepaisydamas standartinių, pasenusių sąjunginių mokymų planų. ...Savarankiškai palaikys ryšius su užsienio aukštosiomis mokyklomis – keisis studentais, dėstytojais, moksline informacija. Universitete turės teisę mokytis ir dėstyti asmenys nepriklausomai nuo jų įsitikinimų, religinių ir politinių pažiūrų“.

J. Vilemas savo pranešime Lietuvos Aukščiausios Tarybos deputatams nurodė, kad šiame universitete bus išbandomi nauji kūrybiniai ryšiai tarp aukštosios mokyklos ir mokslinio tyrimo institutų, kurie dabar yra atsieti. Tikimasi, kad šiuo patyrimu galės pasinaudoti ir kitos aukštosios mokyklos Lietuvoje. Savo kalboje pažymi, kad užsienio lietuvių entuziazmo dėka dėl šio universiteto atkūrimo nutarta universiteto veiklą pradėti jau šiais metais, o buvo manoma tik sekančiais.

Mokslinė programa

VDU savo mokslinę programą orientuos atsižvelgiant į dabartinę mokslo, kultūros ir ekologinę padėtį, ruošdamos specialistus, „kurie ypač bus reikalingi Lietuvai 21-mame amžiuje, gyvenant ir dirbant visiškai savarankiškumo sąlygomis“.

Pradžioje kursai bus grupuojami keturiuose srityse, kurios

vėliau bus performuotos į fakultetus. Į humanitarinių mokslų specialybes įeis kultūros istorija, etnokultūra ir menotyra. Ekonomikos mokslai turės menedžmento, marketingo ir tarptautinių ekonominių ryšių specialybes. Tikslųjų mokslų studentai galės specializuotis informatikos, matematikos, taikomosios fizikos ir mechanikos specialybose. O biologijos-ekologijos srityje bus fiziologijos, mikrobiologijos-biotechnologijos ir ekologijos specialybės.

Istojamieji egzaminai

Liepos 4 d. Lietuvos TSR Aukščiausioji Taryba priėmė įstatymą dėl VDU-to atkūrimo. Liepos 6 d. rytą Kauno centre Politechnikos institute jau vyko istojamieji egzaminai. Jūs laikė per 800 kandidatų.

Ypač didelė konkurencija yra Humanitarinių mokslų fakultete, kur į kiekvieną vietą pretenduoja daugiau kaip aštuoni kandidatai. Ekonomikos ir tikslųjų mokslų fakultetuose kiekvienai vietai yra po šešis ir tris kandidatus. Dėl naujo universiteto prestižo tebeina diskusijos. Be to, jaunuoliams neaišku, ar čia studijuodami bus atleisti nuo karinės prievolės. Dėl to kol kas

TRUMPAI IŠ VISUR

– Kanados Manitobos provincijos šiaurinėje dalyje siauriantys gaisrai privertė evakuoti 18,000 žmonių.

– Varšuvoje Lech Walesa tarėsi su Wojciech Jaruzelskiu apie naujos vyriausybės sudarymą. Jaruzelskis, svarstydamas, ką paskirti ministru pirmininku, ragino Solidarumą, kuris kontroliuoja Senatą ir 35% žemesniųjų rūmų, sudaryti koali-

Pasikeitimai Japonijos politikoje

Moterų balsas politikoje auga

Tokioje. Praėjusį savaitgalį žiauriai prakišusi rinkimus, Japonijos valdančioji Liberalių Demokratų (LD) partija yra spaudžiama rasti jaunesnius, kūrybingesnius kandidatus. Tačiau nežūrint to, kad partija žiauriai nukentėjo per praėjusius metus dėl įvairių sekso skandalų net jos vadovybės gretose, dėl kurių turėjo atsisakyti ir neseniai pareigas pradėjęs eiti ministeris pirmininkas Sousouke Uno, jos vadovybėje sėdintis senieji politikieriai nežada pajudėti. Jie teisinasi, jog jų išsilaukimas valdžioje nuo 1951 m. kyla iš japonų konfucinės tradicijos gerbti vyresnio amžiaus žmones. Net ir nemaža dalis galimųjų jaunesnių kandidatų spaudos korespondentams pareiškė, jog jie linke palaukti, kol ateis jų eilė amžiumi, nes Japonijoje be amžiaus nėra autoriteto.

Pučia nauji vėjai

Tačiau praėjusio sekmadienio rinkimų rezultatai rodo, kad Japonijoje vistik pučia nauji vėjai. Atkakli, drasiai kalbanti Socialistų partijos vadovė Takako Doi nustebino daugelį iškilimų ir rimtas konkurentes palaisvintai ministerio pirmininko vietai. Ypač nustebė pati vyrų daugumos dominuojama Socialistų partijos vadovybė, kai pamatė, kaip savo rinkiminės kalboms ji sutraukė net 13,000 klausytojų, o ją remia, kaip rinkimai parodė, milijonai moterų – šeimininkių-motinų.

Doi buvo išrinkta deka moterų užsirusiūnimo dėl naujo 3% mokesčio, kuris žymiai sumažino moterų perkamąją galią, o Japonijoje moterų tvarko visą šeimos ekonominį gyvenimą. Be to buvo ir didelis pasipiktinimas dėl finansinių skandalų aukščiausiose valdžios instancijose ir min. pirmininko S. Uno svetimotriavimu.

Doi taip pat parodė, kad ji geriau suprato, negu valdančioji partija, kas sudaro didžiausią

balsuotojų skaičių. Japonijoje moterų balsuotojų yra 2.7 milijonai daugiau negu vyrų, ir moterys dalyvauja balsavimuose gausiau negu vyrai. Tad moterys ir suvaidino lemiamą rolę parlamento aukštesniųjų rūmų rinkimuose, tiek rinkėjų rolėje, tiek ir kandidatų rolėje, pirmą kartą nuo jo įkūrimo 1955 m. atimdamos iš Liberalių Demokratų daugumą vietų.

Daugėja moterų parlamente

Aukštesniuose parlamento rūmuose, vadinamuose Patarejų rūmuose, naujai išrinktos yra 22 moterys, taip kad dabar yra 32 moterys iš 252 narių. 1980 m. ten jų buvo tik 16. Be abejo, joms padėjo ir vieno Liberalių Demokratų „senių“ burtelėjimas: „moterys nepriklausomai politikoje“, dar pridėdant, kad ir pati Doi netinka valdžiai, kadangi ji yra netekėjusi ir bevaikė.

Takako Doi buvo išrinkta Socialistų partijos vadove 1986 m., po tos partijos didžiausio rinkiminio pralaimėjimo. Šie rinkimai parodė, jog ji savo partijos neapvyly.

Moterys buvo išjungtos iš politikos

„Japonijoje moterų lūkestiai ir politiniai gabumai buvo užgo-

ti“, Doi yra pasakiusi, „ir mūsų moterų nepasitenkinimas ir net pyktis dėl to prašoka bet kurio vyro vaizduotė“. Vienas Tokijo universiteto politikos profesorius pripažįsta, kad moterų balsai vis stiprėja. Viena priežastis yra prieš porą metų išleistas įstatymas, garantuojantis moterims lygias teises darbuose, kas vis daugiau moterų įtraukia į dirbančiųjų eiles, kurių dabar jau yra 16 milijonų.

Pasipriešinimas vien pelnu orientuojamai ekonomijai

Viena ekonomijos profesorė sako, kad per šiuos rinkimus moterys pasipriešino pelnui orientuotai visuomenei. „Tiesa“, ji aiškina, „Japonija yra pasidariusi ekonominiu milžinu, bet už to jos ekonominio suklestėjimo yra žmonės, priversti skurdžiai gyventi mažiųjų namuose – ne savuose – be jokios vilties ateičiai. Politika pasidarė populiarisima tema kooperatyvuose, mokytojų-tėvų susirinkimuose ir vaikų darželiuose. Naujas vartotojams (perkėjams) uždėtas mokesčiai ir nepakankamas viešosios gerovės programos priversti kas apsispręsti, ką reikia išrinkti į valdžią“, kalba profesorė.

„Doi yra joms pavyzdys, parodanti, kad moteris gali iškilti į politinės partijos viršūnę. Gal ir yra vyrų, manančių, kad politika nėra silpniesiems, bet kadangi vyrai nieko nedaro, kai reikia daug ką keisti, moterys pajudėjo“.

Prasidėjo politinės rungtynės

Opozicinėms partijoms pareikalavus, kad Liberalieji Demokratai pasisailintų iš valdžios ir pagreitintų rinkimų į politiniai galingesnius žemesnius Parlamento rūmus, Doi pareiškė, kad ji šauksianti opozicijos vadų pasitarimą sudaryti koaliciją Liberaliesiems Demokratams nugalėti.

Kol kas žemesnius rūmus tebevaldo LD, o teisiškai rinkimai tebus tik sekanči liepos mėnesį. Ten dabar LD turi 293 iš 512 vietų.

Manoma, jog bet kokia susidarysianti koalicija bus trapi. Nors visos opozicinės partijos remia vartotojų mokesčio panaikinimą, jos savo tarpe plačiai įvairuoja gynybos ir santykių su JAV-ėmis klausimus. Praeityje socialistai rėmė JAV Japonijos Saugumo sutarties panaikinimą, pagal kurią JAV Japonijoje turi 64,000 savo karių. Dabar jau socialistai sako, kad sutartį užtektų tik perredaguoti, o Doi sako, kad JAV karo laivai turėtų būti tikrinami ir neįsileidžiami į Japonijos uostas, jei turi branduolinių ginklų.

KALENDORIUS

Liepos 27 d.: Šv. Rudolfas, Natalija, Pantaleonas, Žintautas, Živilė.
Liepos 28 d.: Šv. Inocentas I pop., Viktoras, Ada.

ORAS CHICAGOJE

Saulė teka 5:38, leidžiasi 8:15. Temperatūra ketvirtadienį: aukščiausia 92 F, žemiausia 74 F; debesuota, galimybė audros. Penktadienį: aukšč. temperatūra 86 F, žem. 72, debesuota, galimybė audros.

Takako Doi, Japonijos naujai atsigaivintos Socialistų partijos vadovė, džiaugiasi rinkimine pergalė.

studentais su užsienio universitetais“.

SIA praneša, jog šiais mokslo metais darbą pradeda trys fakultetai: humanitarinis, ekonominis ir tikslųjų mokslų. 1990 m. pradės veikti biologijos-ekologijos fakultetas. Numatoma atkurti ir filosofijos-teologijos fakultetą. VDU Atkūrimo Taryba kviečia lietuvius jaunus specialistus dėstytojus, tiek iš Lietuvos, tiek ir iš užsienio. Savo profesinę biografiją ir kitus duomenis prašo siųsti šiuo adresu: 233000, Kaunas, Laisvės aleja 53, Vytauto Didžiojo Universitetas, tel. 20-67-53.

lyje LaCelle – St. Cloud, Kambodijos ministeris pirmininkas Hun Sen tarėsi su rezistencijos vadu Princu Sihanouk ir abu atmetė galimybę Khmer Rouge rolės laikinoje vyriausybėje.

– Margaret Thatcher įvykdė didžiausią savo kabineto pertvarkymą nuo pat savo paskyrimo prieš 10 metų, norėdama atitaisyti augantį nepasitenkinimą vyriausybėje. Užsienio reikalų ministerių paskyrė 46-metį Konservatorių partijos žvaigždę John Major.

Redaguoja Aleksandras Pakalniškis Jr., P.O. Box 545, North Andover, MA 01845

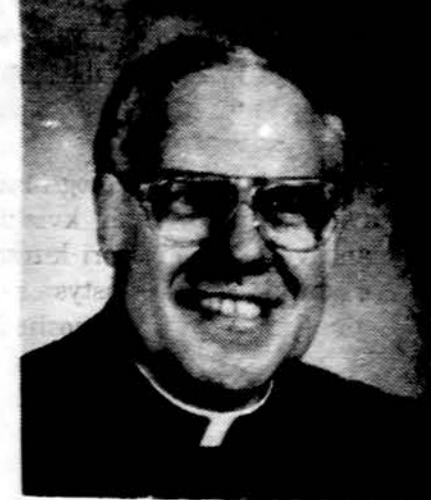
JIEDALYVAUS LIETUVOS VYČIŲ SEIME

Vysk. Vincentas Brizgys, Lietuvos Vyčių organizacijos garbės narys.

Prelatas Algimantas Bartkus, Lietuvos kolegijos Romoje rektorius.

Kun. Jonas Kuzinskas, Šv. M. Marijos Gimimo parapijos Marquette Parke klebonas. Jo vadovaujamas parapijos bažnyčioje ketvirtadienį, rugpjūčio 3 d., 11:30 val. ryto vyks Lietuvos Vyčių 76-jo seimo atidarymo šv. Mišios, o sekmadienį, rugpjūčio 6 d., 10:30 val. ryto iškilmingos šio seimo uždarymo šv. Mišios. Parapijos patalpose vyks ir įvairūs kiti seimo renginiai.

Prelatas dr. Juozas Prunskis, Lietuvos Vyčių 5-tos kuopos atstovas.

76-SIS LIETUVOS VYČIŲ SEIMAS

Lietuvos Vyčių 76-sis Visuotinis seimas šaukiamas Chicagoje, 8 m. rugpjūčio 3-6 dienomis. Seimas vyks ir jo būstinė bus Holiday Inn Country-side (La Grange), Illinois.

Seima globos 112-toji kuopa Marquette Park. IL. Pirmininkas Al. Brazis ir kopirmininkai Mary Juzenas ir Al. Zakarka.

Seimo atidarymo šv. Mišios ketvirtadienį, rugpjūčio 3 d., bus laikomos Šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje 11:30 val. ryto. Seimo baigimo šv. Mišios bus laikomos toje pat bažnyčioje sekmadienį, rugpjūčio 6 d., 10:30 val. ryto.

Anksčiau į Seimą atvykusiems numatomas susipažinimas su Chicagos miesto idomybėmis, o taip pat ir su „lietuviškąja Chicago“ – įvairiomis lietuviškomis įstaigomis ir institucijomis, kurių Chicago yra nemažai, nes Chicago yra gausiausias lietuvių telkinys laisvajame pasaulyje.

ANGLIAKASIŲ LIETUVIŲ VEIKLA

Šeštadienį, rugpjūčio 12-tą dieną, Šiluvos Motinos parapijos salėje Maizeville, PA, įvyks iškilmingas 75-to jubiliejaus metinis lietuvių dienų banketas. Prieš banketą, 5:15 val. vakare, šv. Mišias atnašaus iš Romos atvykęs lietuvių Šv. Kazimiero seminarijos rektorius prelatas Algimantas Bartkus ir Lietuvos Vyčių 144-tos kuopos dvasios vadas kun. Motiejus Jarašūnas.

Vakaro programa bus įvairi. Ją praves St. Clair miestelio Šv. Kazimiero parapijos kunigas Ronald Jankaitis. Kalbą pasakys iš Washington, DC, atvykusi Asta Banionis-Connor. Padėkos maldas sukalsės Frackville, PA, kunigas Gerald Gobitas. Vakaro rengimo komiteto pirmininkė yra Petronėlė Roberts ir Elena Chesko.

Rugpjūčio 13-tą dieną St. Clair, PA, Fairlane Village Mall prasidės europiečių etnis festivalis, kuris tęsis visą savaitę. Festivalyje programą tą sekmadienį pradės Šiluvos Motinos parapijos choras, vadovaujamas Reginos Bernatonis-Straka, ir iš Hartford, CT atvykusi lietuvių tautinių šokių šokėjų grupė „Vetra“.

Šiame festivalyje bus ekspozuojami įvairūs lietuviški dirbiniai, kurių bus galima ir nusipirkti. Bus pardavinėjamas lietuviškas maistas su nurodymais, kaip jį paruošti. Festivalio rengimo komiteto pirmininkai yra Bernardas Žilaitis ir Juozas Martūnas. Visas pelnas skiriamas lietuvių kolegijai Romoje.

Lietuvos Vyčių centro valdybos pirmininkė Ona Wargo ir „Vytiš“ žurnalo redaktorė Elena Chesko dalyvavo kunigo A. Svarinsko pagerbime Washington, kur jam buvo įteiktas Puebla Institute Freedom Award žymuo. Taip pat dalyvavo Washingtono kuopos pirmininkė Julija Burlen ir Mykolas Yuknis. Pirm. Wargo teko pasisveikinti su JAV viceprezidentu D. Quayle. Po iškilmių dalyviai susirinko Lietuvos atstovybės rūmuose priėmimui.

Doylestown, PA, esančioje Czesochowos Motinos koplyčioje sekmingai praėjo lietuvių maldos diena; ją surengė kun. Timothy Burkauskas, Brooklyn, NY. Prisikėlimo parapijos choras giedojo Mišių metu, o pamokslą pasakė kun. Kazimieras Pugevičius. Dalyvavo New Yorko, Connecticuto, New Jersey bei Pensilvanijos valstijų Vyčiai.

Liepos 7-tą dieną staigiai į Didžiąją kelionę iškeliavo Naujosios Anglijos apygardos pirm.

Detroito Moterų vokalinis vienetas, vadovaujamas S. Slizio, atliks meninės programos dalį ir dainuos su Mokytojų studijų savaitės choru atsisveikinimo vakare, rugpjūčio 12 d., 7 val. vak., Dainavoje. Iš kairės: vadovas muz. S. Slizys, B. Viršilienė, S. Kaunelienė, E. Plūrienė, A. Leparskienė, V. Osteikienė, G. Noruvienė, S. Bitlerienė, N. Slizienė ir A. Tamulionienė.

ORGANIZUOJAMA DEMONSTRACIJA

Artėja demonstracijos Lietuvoje ir šiame krašte, kurioms negalime pasilikti abejingi. Šiais metais rugpjūčio 23-ją dieną sueina 50-tis metų kai Molotovas su Ribbentropu slaptaitarė okupuoti Pabaltijį, Lenkiją, pasidalinti Rytų Europą. Tai liūdesio diena visiems pripažįstantiems tautų savarankiškumą bei demokratijos principus, o taip pat gilios nuoskaudos mums, dėl šios sutarties skaudžiai nukentėjusiems. Jei mes tikime teisingumu ir šviesesniu pasaulio rytojumi, turime jausti pareigą nenutylėti šios klastos ir reikalauti, kad ji būtų atitaisyta.

Liepos 16-tą dieną Dievo Apvaizdos lietuvių parapijoje įvyko Detroito lietuvių organizacijų atstovų ir pavienių asmenų pasitarimas, kuriame buvo svarstyta, kaip šią lemtingą mūsų kraštui sukaktį paminėti. Sutarta rugpjūčio 23-čią ruošti demonstraciją miesto centre 12 val., pietų pertraukos metu.

Visuomenė kviečiama rinktis prie federalinio pastato 11:45 val. r. Prašoma atsinešti tautines vėliavas, ant rankovių dėvėti juodus gedulo kaspinus, o moterų, kurios gali, vilkėti tautiniais drabužiais. Jau yra užsakyta pagaminti 30 tautinių vėliavų, gausus jų skaičius suteiks demonstracijai ne vien spalvingumo bet ir iškilmingumo. Bus bandoma pasamdyti autobusus, kurie vežtų nuo Šv. Antano ir Dievo Apvaizdos lietuvių parapijų: apie vykimą autobusais informuosime vėliau. Demonstraciją rengiame kartu su latviais ir estais. Jų atstovai pasitarime taip pat dalyvavo. Lietuviams organizuoti sudarytas komitetas: Jonas Urbonas, atstovas Lietuvių Bendruomenės Detroito apylinkė, Kęstutis Miškinis, Organizacijų centrui ir Jūratė Pečiūrienė. Šie trys asmenys vadovaus; visos organizacijos kviečiamos įsijungti ir, jei ne darbu, tai nors lėšomis prisidėti. Kitas pasitarimas įvyks liepos 30 d. 12:15 val. Dievo Apvaizdos lietuvių parapijoje. Tik visi kartu surengsime demonstraciją, vertą mūsų kovojančio krašto vardo. Komitetas atsiprašo visų negavusiųjų pirmajam posėdžiui kvietimo, tai įvyko ne iš blogos valios, o dėl Detroito organizacijų sąrašo stokos. Nuširdžiai kviečiami atstovai visoms mūsų organizacijoms.

L. Rugienienė

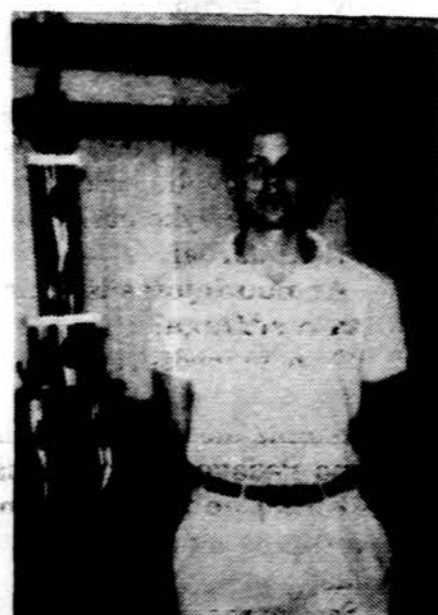
Albertas Jaritis. Užuojautos jo šeimai ir Dievas tesuteikia jam amžiną atilgį.

Ona Wargo Vertė

Aleksandras Pakalniškis, Jr.

ALEKSAS MITRIUS – JAUNAS PIANISTAS

Aleksas Mitrius, 15-kos metų jaunuolis, rimtai domisi muzika. Šių metų balandžio 9 d. jis dalyvavo jaunujų pianistų varžybose, pavadintose „American Invitational Championship“, kur jis atstovavo Michigano valstijai.

Aleksas Mitrius, American Invitational Championship premijos laimėtojas.

Varžybose dalyvavo Indianos, Illinois, Ohio, Michigano ir Ontario – Kanados pianistai. Aleksas laimėjo I-ją vietą, skambinės Bethoveno šeštosios simfonijos pirmąją dalį. Nuotraukoje matome Aleksą šalia jo gauto trofėjaus.

Tolimesnėse varžybose, kurios vyks šią vasarą St. Louis, Missouri, Aleksas atstovaus 5-kioms minėtoms valstijoms. Aleksas lanko Brother Rice katalikišką gimnaziją ir „Žibučio“ lituanistinę mokyklą, kur taip pat pasižymi kaip gabus mokinys. Šią vasarą Aleksas praleidžia specialioje muzikos stovykloje „Interlochen“, Traverse City, Mich., kur jis gilina piano ir trimito studijas. Alekso laimėjimais džiaugiasi tėveliai Morkus ir Rita Mitriai, sesutė Lidija ir lietuvių visuomenė, kuriai Aleksas jau irgi turėjo progos pasirodyti kaip gabus pianistas.

A. Milmantienė

KAS ŽINOTINA APIE VII DAINŲ ŠVENTĘ

VII Dainų šventės seminare, birželio 20-23 dienomis vykusiam Dainavoje, bandyta parinkti repertuarą, kuris būtų priimtinas nykstančių chorų laikotarpiui. Nors repertuaras galutinai nebuvo nustatytas, dauguma peržvelgtų dainų bus Dainų šventėje. Parinktos dainos jau yra įrašomos ir ankstyvą rudenį užsiregistruoti chorai gaus pilną dainų repertuarą. Pasitarimai vyksta dėl dalyvavimo chorų iš Lietuvos. VII Dainų šventė įvyks 1990 m. liepos 1 d. Chicagoje, Illinois universiteto pavilione.

Suinteresuoti choristai jau dabar turi registruotis, nes šventės rengimo komitetas ir Muzikinė komisija turi turėti tikslias statistines žinias. Visų yra pareikštas pageidavimas, kad registruotųsi ir maži dainos mėgėjų vienetai, net nesudarantys pilno mišraus choro. Kad maži chorai nesijaustų nepatogiai žygiuodami atskirai, bus žygiuojama dviem didelėm grupėm: JAV-bės ir Kanada.

Lietuvių Muzikos sąjungos seimas įvyko birželio 23 d. Dainavoje. Kadangi į seimą neatvyko net didesnės valdybos narių dalis, todėl nebuvo pateikta jokia darbotvarkė ir nebuvo sudarytas prezidiumas. Susirinkusių pageidavimu, visi valdybos nariai pasiliko tose pačiose pareigose Sąjungos pirmininkui Faustui Stroliai buvo duota teisė papildyti trūkstamus valdybos narius iš Chicagoje gyvenančių muzikos darbuotojų.

S. Slizys

MŪSŲ KREPŠININKAI LIETUVOJE

Šiaurės Amerikos vyrų krepšinio rinktinėje „Vėjas“, kuris šią vasarą išbandė savo jėgas Lietuvoje, žaidė detroitiečiai Algis Rugienius ir Paulius Gražulis. Abu yra ilgamečiai lietuvių sporto klubo „Kovas“ krepšininkai. Išvykos pradžioje rungtynės sekė puikiai, laimėta dvejų ir pralaimėta vienos, tačiau paskutinėje savaitėje dar teks žaisti su Vilniaus „Statya“ ir Kauno „Žalgiriu“. Trečiadienį vakare per Vilniaus radijo laidą užsieniui buvo perduotas pasikalbėjimas su krepšinio išvykos vadovu Rimu Miečiumi, Ričardu Šimkum ir Pauliu Gražuliu. Kartu su broliu Lietuvoje viesėjo ir Marius Gražulis.

I. r.

LIETUVOS DUKTERŲ RENGINYS

Lietuvos Dukterų Detroito skyrius sekmadienį, rugpjūčio 20 d., tuoj po pamaldų, Dievo Apvaizdos parapijos sodelyje ruošia gegužinę. Visi kviečiami atsilankyti. Pelnas skiriamas Tėvynėje vargstantiems broliams ir sesėms.

MUZIEJUI 2 MIL. DOL.

Dabarties meno muziejus Chicagoje gavo didžiausią iš visų ligi šiol gautų aukų – 2 mil. dol. iš MacArthur fondo. Auka yra parama naujai studijų programai, kai muziejus atidarys naujus rūmus šalia Chicago.

ARMORY TARNYBŲ BUS

Verslų tyrimo taryba paskelbė, kad Chicago yra vienas iš Vidurvakarių ir Vakarų miestų, kur susidaro daugiau galimybių gauti tarnybas. Numatomas trūkumas aukšt. mokyklų mokytojų.

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY (USPS-161000)

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL. Subscription Rates: \$70.00. Foreign countries \$70.00. Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytuvo adresu, gavus iš jo mokėti, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	1/2 metų	3 mėn.
U.S.A.	\$70.00	\$40.00	\$25.00
Kanadoje (U.S.A. dol.)	\$70.00	\$40.00	\$25.00
Užsienyje (U.S.A. dol.)	\$70.00	\$40.00	\$25.00
Savaitinis (Šešt. pried.)	\$40.00	\$25.00	

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.
- Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos gražina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

Laiškas

DAINAVIMAS OPEROSE

Liepos 20 dienos laidoje „Draugo“ korespondencijoje iš Brocktono V. Senūta, rašydamas apie sol. M. Bizinskauskaitės ispūdžius Lietuvoje, cituoja jos pasisakymą: „Aš niekuomet nebuvau tokia laiminga, kaip dabar. Aš dainavau Metropolitan operoje, New Yorke, Toronto operoje, Kanadoje, Chicagos lietuvių operoje, bet niekur neradau tiek pagarbos ir niekur nesuteikė man tiek džiaugsmo, kiek Lietuvoje“.

Čia yra įvykęs koks nors nesuapratimas, gal korespondentas kitaip suprato sol. Bizinskauskaitės žodžius. Sol. Bizinskauskaitė niekada nėra dainavusi Chicagos Lietuvių operoje, nes, man būnant šioje operoje nuo pat jos įsikūrimo pradžios, yra žinomi visi joje dainavę solistai. Be to, paskambinus j Metropolitan operą, jie taip pat negalėjo surasti tokios soprano pavadėdės, nors ir turi kompiuterinę sistemą. Gal V. Senūta tikslumo dėlei galėtų daugiau paaiškinti apie įvykusį pasikalbėjimą.

Vyt. Radzius

DR. VIJAY BAJAJ, M.D., S.C.

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS SPECIALYBĖ – VIDAUS LIGOS IR ODOŠ CHIRURGIJA (Augliai nuimami kabinete) Priklauso Holy Cross ir Christ ligoninėms 2434 W. 71 Street, Chicago Tel. 434-5849 (veikia 24 val.) Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 12 iki 6 v.v.

Ofs. 735-4477; Rez. 246-0067; arba 246-6561 DR. E. DECKYS GYDYTOJA IR CHIRURGAS SPECIALYBĖ – NERVŲ IR EMOCINIŠKŲ LIGŲ CRAWFORD MEDICAL BUILDING 6449 So. Pulaski Road Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS SPECIALYBĖ – AKIŲ LIGOS 3900 W. 95 St. Tel. 422-0101 Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS Specialybė vidaus ir kraujo ligos Nechirurginis išsiplėtusių venų ir hemoroidų gydymas 5540 S. Pulaski Road. Tel. 585-2802 Valandos pagal susitarimą Penkt., antr., ketv. ir penkt. Reikalui esant atvažiuoju ir į namus

DR. JOVITA KERELIS Dantų Gydytoja 2659 W. 59th St., Chicago, IL Tel. 476-2112 9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL Tel. 598-8101 Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: OLYMPIC 2-4159 DR. P. KISIELIUS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 1443 So. 50th Ave., Cicero Kasdien 1 iki 8 val. vak. išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

DR. PETRAS V. KISIELIUS DR. EUGENE McENERY DR. JAMES BURDEN INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS GYDYMAS BEI CHIRURGIJA 155 N. Michigan Ave., Suite 324 ir 5635 S. Pulaski Rd., Chicago, IL Tel. 585-2980 (veikia 24 val.) Valandos pagal susitarimą

DR. IRENA KURAS KŪDKIŲ IR VAIKIŲ LIGOS SPECIALISTE MEDICAL BUILDING 3200 W. 81st Street Kabineto tel. RE 7-1168; Rezid. 385-4811

Dr. Tumasonio kabineta perėmė DR. S. LAL SPECIALYBĖ – VIDAUS LIGOS 2454 W. 71st Street 434-2123 Pirm. 2-7. Antr. ir ketv. 9-12. Penkt. 2-7

Kab. tel. LU 5-0348; Rez. PR 9-5533 DR. FRANCIS MAŽEIKA GYDYTOJAS IR CHIRURGAS 4255 W. 63rd St. Val. pagal susitarimą; pirm. ir ketv. 12-4; antr. 6-9; antr. 12-6; penkt. 10-12; 1-6.

Kab. tel. 471-3300; rez. 442-8297 VIDAS J. NEMICKAS, M.D. KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS 7722 S. Kedzie Ave., Chicago, IL 60652 Pirm., antr., ketv. ir penkt. pagal susitarimą

Cardiac Diagnosis, Ltd. Marquette Medical Building 6132 S. Kedzie Chicago, IL 60629 Tel. 436-7700 RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D. S. PRASAD TUMMALA, M.D. SURENDER KUMAR, M.D. Širdies ir Kraujagyslių Ligos Valandos pagal susitarimą Namų 584-5527

DR. ALGIS PAULIUS ORTOPEDEINIS LIGOS CHIRURGIJA 6132 S. Kedzie, Chicago, IL. Tel. 925-2670 1185 Dundee Ave., Elgin, IL. 60120 Tel. 742-0255 Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS DANTŲ GYDYTOJA 9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL 1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave. Tel. 598-4055 Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS (Kalba lietuviškai) OPTOMETRISTAS Tikrina akis. Pritaiko akinius ir „Contact lenses“ 2618 W. 71st St. – Uf. 737-5149 Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

Dr. Tumasonio kabineta perėmė T. RAMA, M.D. Specialybė – Chirurgija 2454 West 71st Street Tel. 434-1818 – Rez. 852-0889 Val.: pirm., antr. ketv. ir penkt. 3 iki 7 v.v. Tik susitarus

DR. ANTANAS G. RAZMA Specialybė – Vidaus ir plaučių ligos 2636 W. 71st St., Chicago, IL. Tel.: 436-0100 11800 Southwest Highway Palos Heights, IL. 60463 (312) 361-0220 (312) 361-0222

DR. LEONAS SEIBUTIS INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA 2656 W. 63rd Street Val.: antr. 1-4 v. p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p. Šešt. pagal susitarimą Kabineto tel. 776-2880, rez. 448-5545

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C. Specialybė – Vidaus ligų gydymas Kalbama lietuviškai 6165 S. Archer Ave. (prie Austin) Valandos pagal susitarimą Tel. 585-7755

SPAUDAI PAREMTI

Prieš kelerius metus visos išsvijios tautybės turėjo keletą savų laikraščių. Jie kovojo vienas su kitu dėl ideologinių klausimų, bet visi norėjo savo tautos išsviją išlaikyti svetimose žemėse ir tarp svetimų žmonių kuo ilgiau nesikeičiančią. Pirmoji išsvijų karta, nepaisant, kurios tautos bebūtų, brangino savo spaudą, savus laikraščius ir knygas. Juo didesnė buvo tautinė grupė, juo didesni tiražai buvo laikraščių ir didesni skaičiai spausdinamų knygų.

Buvo priešingai — mažos tautinės grupės, bet geriau išprususios, labiau susigvenusios savo tautiškos organizacijos pralenkė laikraščius, ypač knygomis didžiųjų tautų atstovus. Tą garbę reikėta teikti mūsų broliams latviams. Jų knygų tiražai buvo dideli. Jų laikraščiai, nors jų buvo mažiau, tiražai buvo didesni už lietuviškus, net ir už kai kuriuos lenkų laikraščius. O latvių skaičius Amerikoje tikrai tik pusė, o gal net pusiau mažesnis negu lietuvių.

Pagal vokiečių statistiką svetimomis kalbomis leidžiamų laikraščių bendras skaičius anksčiau buvo daugiau kaip 20 milijonų. Bet pamažu tas skaičius mažėjo ir mažėjo. Daugelis laikraščių, leidžiamų svetimomis kalbomis, užsidarė, daugelis dar vegetuoja su išrinktųjų skaičiumi. Kai kurie laikraščiai dar žada eiti bent kelerius metus, nes jų pareikalavimas yra didesnis atitinkamos tautinės grupės pirmosios ir antrosios kartos.

Čia reikia pripažinti, kad lietuvių yra laimingesni šiuo atžvilgiu už tokias dideles tautas, kaip vokiečių, italų ar ispanų. Tik Pietų Amerikos ispaniški kalbantieji dar turi savus nedidelius laikraščius ir patenka į religinius vyskupijų ar net sektų savitinius. Tuo atžvilgiu dar laikosi lenkai, ukrainiečiai, čekai, kurie turi savas kalbas ir ne taip greitai maišosi su svetimaisiais, ne taip greitai pasiduoda kitų įtakai. Bet ir likusieji laikraščiai ieško priemonių išlaikyti ir bendrauti.

„Draugas“, atšventęs savo 80-tąjį gimtadienį, dar nori ir toliau bendrauti su savo žmonėmis, su jaunesniaisiais ir senesniaisiais. Jis nori juos ilgiau išlaikyti prie savo kamieno, prie savo tautos reikalų, kad jie suaugtų savo kalbą ir tuos suitikimus, kuriuos jam sudaro progą spaudos darbuotojai. Jis nesiriboja tik gegužine, kuri daroma vasarą, kad žmonės galėtų gerame ore atsikvėpti, su savo draugais ar pažįstamais pabendrauti, linksmamaleisti kelias valandas tarp savųjų. Jis rengia vakarienes ir kultūrinius subvivismus — koncertus, kviesdamas geriausius dainininkus, kuriuos mažiau girdi Chicagos gyventojai, nors čia meniniu atžvilgiu jau visi yra net persisotinę.

Ne daug yra likę ir lietuviškų laikraščių išsvijoje. Jie jau mažėja savo tiražų ir dydžių. Vienintelis „Draugas“ dar eina bent penkis kartus per savaitę, šeštadieniais duodamas kultūrinį priedą, kuris yra lyg žurnalas. Jame duodama platesnių recenzijų, minimos išsvijos knygos, pajudinamas kultū-

rinio gyvenimo pulsas, sekama tautinė ir tautiečių kūryba pasaulyje. Tai didelio darbo, daugelio reikalingų lėšų, sutelktinio skaitytojų rėmimo vaisius. Tas vaisius nėra tik išsvijos išsilikimui, bet ir tautai iš visų kelti, iš spaudos pančių pasipurtyti, ypač dabar, kai okupuotame krašte atsirado platesnės galimybės laisvai parodyti ir už laisvę kovoti.

Jau ne kartą buvo minėta, kad negali vienas laikraštis visiems įtikti, negali ir redaktoriai prie visų skaitytojų norų ar teisingų pageidavimų prisitaikyti. Tiek leidėjai, tiek redaktoriai visuomet turi taikytis prie vidurkio, tai yra prie tų skaitytojų, kurie sudaro daugumą, kurių pageidavimus galima išgirsti ar greičiau patirti. Taip pat nuo daugelio rėmėjų priklauso, ar laikraštis bus geresnis ar blogesnis — jame atspindini ne pageidaujančių norai, bet aktyvių bendradarbių prisidėjimas. Gegužinės, koncertai ir vakarienos tėra tik pabendravimas ir nuomonių pasirinkimas.

Ateinančio sekmadienio (liepos 30 d.) gegužinė tėra tik pabendravimas ir pasidalinimas džiaugsmu su savo rėmėjais. Tiek redakcija, tiek bendradarbiai, tiek administracija ir jos talkininkai norėtų, kad visiems būtų gera, kad visi būtų patenkinti, kad visi išsineštų džiūnus prisiminimus apie patį dienraštį ir jo rengėjus, apie savo artimuosius ir jų bendravimą. O tas noras gyventi su savaisiais, sutikti pažįstamus ir seniai nematytus, persimesti žodžiu ar sakiniu su kadaise buvusiu draugu, drauge, bendradarbiu ar gyvenimo būtinu suartintuoju. Tai yra žmogiška, socialu. Tai kyla iš žmogaus prigimties, nes liūdna žmogui vienam.

Gegužinė „Draugas“ rengia ne tik lėšų papildymui, ne tik paramai ir savo ateities sustiprinimui, bet ir iš noro savą tautinę kultūrą skleisti tarp savųjų, kad ji nedžiūtų svetimų vėjų gairinama. Ji turi kilti, šviesti, klestėti ir nešti tinkamus vaisius net ir jaunajai kartai.

Vyresnieji randa tokiuose suėjimuose save ir savo artimuosius. Jaunesnieji taip pat randa savuosius, vyresnius ir jaunesnius, kurie ateityje bus dar savens ir kartais labai reikalingi ir naudingi. Gegužinė nėra veltui praleista, jei joje kai kas turi progą ir linksmamaleisti laiką, nes ir tas eina iš žmogiškos prigimties. Žmogaus pokalbiui reikia kito žmogaus, su kuriuo būtų galima pakalbėti, mintimis pasidalinti, kurią būtų galima žodžiu išstati ir jo žodžio išklaudyti.

Išsvijos žmonių, išsibarstusių visuose pakampiuose, suartėjimas yra reikalingas, svarbus ir neatidėliojamas. Jei ji skaitome tik materialiai, tai tikrai gegužinės neapsimoka. Bet jos rengiamos didesniais siekimais — tiek dienraštis, tiek jo redakcija su administracija, tiek talkininkai ir rėmėjai, tiek ir bet kuri tautinė organizacija nori prisidėti, kad tautos žmonės neišsiskaidytų, o turėtų bent retkarčiais progą pabendrauti, pasikalbėti ir ateities darbus laisvai paplanuoti.

Pr. Gr.

Silpnas, svyruojas, netvirtas nepažįsta tos doros garbės, spindinčios tuose, kurie pasitiki savimi.

Shakespeare

Kad plėtkai būtų pikti, nėra reikalo jiems būti melagingiems; yra ir daug tiesos, kuri neturėtų būti paskleista.

Frank A. Clark

MONTESSORI LIETUVOJE

D. Petrutytė ir M. Kucinienė šį pavasarį Lietuvoje vedė dviejų savaitių Montessori seminarą. Klausimų-atsakymų forma jos pasidalins savo išpūdžius su „Draugo“ skaitytojais. Atsakymus jos suformulavo abi, tad neminėsiu, kuri atsako, kuri klausia.

Lietuvoje apie Montessori metodą bent kiek supažindinama mokytojų paruošimo institucijose, bet platesnis juo susidomėjimas pasireiškė po 1986 m. Montessori medžiagos ekspozicijos Pedagoginiame muziejuje. Medžiaga Chicagoje padovanota D. Petrutytės ir kitų mokytojų, parvežė čia lankiusis dr. O. Keturkienė, buvusi a. a. M. Varnienės mokykloje auklėtoja. I ekspozicijai važiuavę mokytojai iš visos Lietuvos, užtat ji buvo pražėsta iki keturių mėnesių. Ten pat buvo atžėstas a. a. M. Varnienės šimtmetis, kuriame aktyviai pasireiškė jos buvę mokiniai.

Susidomėjimo pasekmėje 1987 m. Tėviškės draugijos kviestos D. Petrutytė ir S. Vaišvilienė turėjo susitikimus Vilniuje ir Kaune su priešmokyklinio ugdymo auklėtojais ir darbuotojais. Vilniuje susitikimą organizavo Lietuvos pedagogų draugijos atstovė V. Purvanecikaitė, Kaune darželių inspektori F. Sadauskienė.

Tais metais iškilo klausimas ilginesio paskaitų ciklo apie Montessori kitais metais. Mums atrodė praktiškiau būtų pirma kelioms mokytojomis atvykti čia susipažinimui su praktišku darbu klaseje. Pernai žiemą trys mokytojos, pakviestos D. Petrutytės ir S. Vaišvilienės, turėjo progos tai padaryti. Čia suaukota Montessori medžiaga D. Petrutytės, Žiburelio, Varnos centro, Vaikų namelių, Beverly mokyklos paskirta naujai atkurtai Lietuvoje Montessori draugijai ir jos steigiamams vaikų namams. Medžiaga kargo parvežė G. Navickienė, persiuntimo išlaidas padengė Amerikos lietuvių Montessori draugija.

— Kas šimet organizavo seminarą apie Montessori?

— Seminarą organizavo Lietuvos Montessori draugija ir Švietimo ministerija Vilniuje, o Kaune talkino Švietimo valdyba ir „Drobės“ fabriko vadovybė.

— Kas jus sutiko orauoste?

— Vilniaus orauoste su gėlėmis ir juostomis pasitiko draugijos pirmininkė dr. O. Keturkienė, čia viešėjusios mokytojos ir giminės. Išsibučiavus su giminėmis mus pasveikino Lietuvos

STASĖ VAISVILIENĖ

Švietimo ministerijos priešmokyklinio auklėjimo referentė „Draugo“ skaitytojais. Ji mus nuvežė į viešbutį Neringą ir per visą Vilniuje buvimo laiką rūpestingai mus globojo. Seminaras Vilniuje vyko penkis dienas priešpiet ir popiet.

— Kur vyko seminaras Vilniuje?

— Jis vyko Šviet. ministerijos posėdžių salėje, kuri talpina 250 žmonių. Teorija vyko rytais, o praktiški užsiėmimai po pietų vyko darželyje „Boružėlė“.

— Kas dalyvavo seminare Vilniuje, Kaune?

— Švietimo ministerija ir Vilniaus seminarą sukvietė iš visos Lietuvos 120 metodininkių ir auklėtojų. Joms buvo apmokėtos kelionės išlaidos, butas ir pragyvenimas Vilniuje. Be to, pakviesti vaikų literatūros kūrėjai, priešmokyklinės koncepcijos (programos) ruošėjai, pedagogai, psichologai ir tėvai. Atidaryme, gegužės 30 dieną dalyvavo 250 žmonių (tiek tilpo salėje).

Kaune atidarymas vyko „Drobės“ fabriko salėje, dalyvavo 500 žmonių. Čia Montessori draugijai talkino Kauno miesto švietimo valdyba, „Drobės“ vadovybė parūpindama patalpas ir pragyvenimą seminaro laikui. Mus globojo Gražina Sadauskienė, Kauno miesto lopšelių — darželių inspektori ir „Drobės“ darželio vedėja. Šiame darželyje vyko paskaitos ir praktiški darbai.

— Ar naudotės iš čia nuvežta medžiaga?

— Taip, ta medžiaga buvo pristatyta Vilniuje, paskui Kaune. Trūkstant medžiagos paskolino Kauno Pedagoginio muziejaus.

— Kokio pobūdžio seminaras buvo ir kaip pasiskirstė temas?

— Seminaras susidėjo iš dviejų dalių paskaitų apie Montessori ir jos filosofiją ir praktiško medžiagos pristatymo ir dalyvių praktikavimosi ja, kiek sąlygos leido. D. Petrutytė supažindino su Montessori auklėjimo filosofija ir jos metodu principais, M. Kucinienė pristatė Montessori muziką, pusausvyros pratimus, pravedė užsiėmimus su vaikais. M. Kucinienė ir čia buvusios mokytojos rodė ir aiškino skaidres ir vaizduotes vaikų darbų klaseje.

— Ar lankėtės kitose oficialiose įstaigose supažindinimui su Montessori?

— Birželio 4 d. Gr. Sadauskienė suorganizavo pusvalandį

apie Montessori TV programoj „Labas rytas“. Dalyvavo Sadauskienė — statė klausimus — draugijos pirmininkė dr. O. Keturkienė, D. Petrutytė ir M. Kucinienė. Tokiu būdu visa Lietuva sužinojo apie vykusį seminarą ir jo tikslą. Vėliau, važinėdamos po gražiąją Lietuvą, visur sutikom žmones, kurie mus atpažino iš to pasikalbėjimo. Kaune buvom pakviestos į Kauno klinikas, kur susirinko gydytojai, psichiatrai, psichologai — apie 40 žmonių susipažinti su Montessori požiūriu į vaiko vystymąsi.

M. Kucinienė dalyvavo pokalbyje Klaipėdoje, prieš mokyklinio auklėjimo paruošimo fakultete. Taip pat lankė Šiauliuose darželį našlaičiams, kur dirba čia viešėjusi B. Musneckienė. Šis darželis jau kai ką yra pervertkęs Montessori principu ir su vaikais bandoma dirbti individualiai. M. Kucinienė turėjo progos klaseje dirbti su vaikais, stebint visoms tų namų auklėtojoms. Tų namų psichologei didžiausią išpūdį padaręs faktas, kad Marytė, dirbdama su vaikais, nusileido iki vaiko — atsilaukė ar atsitūpė, kad būtų vaiko akies lygyje vietoj to, kad vaikas žiūrėtų į viršų — tą milžiną suaugėlį, kaip tai įprasta jų darželiuose. Irena Sabienė, psichologė, domėjosi ir suaugusių bendravimo metodika bei knyga „I am Okay, you are Okay“.

— Kokia atmosfera vyravo seminario pradžioje.

— Jautėsi labai didelis oficialumas. Mums keistai skambėjo kreipiniai gerbiama piršininke, gerb. viešnios, gerb. inspektore ir pan. Tą pačią dieną po oficialios dalies bandėm pralaužti ledus pačios pristatydamos paprastai, kaip kolegės atvykusios pasidalinti žiniomis apie mažą vaiką, vadinom vieną kitą, kaip ir visuomet, Domute, Maryte. Kadangi auklėtojos suvažiavusios iš visos Lietuvos, tai pasiūlėm per pietų pertrauką susipažinti su auklėtoja iš kito miesto, pasidalinti išpūdžiais. Atrodė, kad tiek ir tereikėjo sudaryti šiltesnę atmosferą, kuri išsivystė į tikrą nuosirdumą ir tęsėsi per seminarą, o atsisveikinant vieną kitą užbučavo, verkė, žadėjo tęsti užmegztas draugystes.

— Ar seminaras patenkino klausytojų lūkesčius?

— Iš klausytojų pasisakymų uždarymo metu atrodė, kad mūsų pateiktos montessorinio auklėjimo idėjos buvo nuosirdžiai priimtoms. Visiems labai patiko individualus auklėjimo

metodas ir reikė vilti, kad grįžusios ir savo darželius daug ką galės pritaikyti darbe su vaikais, atsižvelgiant į esamas sąlygas. Buvo pareikštas didelis nusivylimas kolektyviniu auklėjimu, kuris veik ištaisą grindžiamas žaidimais, pasakomis, išvirsiniais įsakymais bei paliepipais. Vaikas nelaikomas asmeniu, o tik gyvu daiktu tarp gausybės daiktų — žaislų.

Docentė Giedrė Gučenė per uždarymą Vilniuje kalbėjo „Mūsų auklėjimo metodika buvo labai nepsihologiška. Bet dabar iš visų pusių pradėjo žibėti kažkokios žvaigždutės — žiburėliai, kurie teikia vilties, kad ir mūsų darželiai pradės augti dideliais žingsniais. Atvykusios montessorininkės mums davė kitokią įžvalgą į vaiką. Mūsų darželiuose kaip tik trūko tuo vaiko supratimo, todėl tiek daug konfliktų su vaikais, kurie juos dvasiškai luosino. Jūsų išskeltas su šeima bendravimo klausimas taip pat svarbus mūsų darželių turtinimui. Mes dažnai apie tuos dalykus kalbėdavom, bet tik jus pateikėm mums konkrečių pasiūlymų kaip tai atlikti. Ačiū jums, dabar galėsim žengti tvirtu žingsniu į mūsų darželių tobulinimą“.

Vida Gasperkaitė pavasarį buvo atvykusi į Chicago susipažinti praktiškai su Montessori metodu. Ji dirba Vilniuje su vaikais, turinčiais įvairias regos problemas. Jos atsisveikinimo žodžiai: „Mūsų padėka jums nėra sutalpinama nei dovanotose gėlėse, dovanose, nei žodžiuose. Per šią savaitę jus subrandintu mummy seštąją jusle, kuri tikiuosi padės mums pajusti vaiką ir suprasti Montessori. Mano supratimui svarbiausias principas glūdi ne medžiagoje, jos pristatyme, ne Montessori filosofijoje, bet mummy — kiekvienos mūsų vidiniame pajautime aplinkai. Kaip konkretų pavyzdį noriu papasakoti atsitikimą po paskaitų parke, laukiant autobuso. Balsas iš mūsų būrelio sušuko „žiūrėkit, akacijos žydi!“ Aš pirmą kartą pamaciau, kad Vilniuje žydi akacijos... Tikiu, tas šeštasis pojūtis padės mums suprasti vaiką, suprasti vieną kitą, nebijoti vieną kitą apkabinti susitikus gatvėje. Sugrįžę atgal Chicago, aplankykite a. a. Varnų kapą, padėkite ramunę ir pasakykite, kad Montessori metodas negrįžta į Lietuvą, bet jis sugrįžo.“

Kita auklėtoja 101 darželio vedėja Augutė taip kalbėjo: „Svarbiausias ir didžiausias visai Lietuvai rūpestis yra Lietuvos auklėtojų atgimimas, kad jų sielose būtų atvirumas, kurį matėme mūsų viešniose.“

— Labai trūksta spaudos šiais klausimais. Montessori draugija paaukojo 100 dol. Montessori knygom pirkt. jos jau yra perduotos Lietuvos Montessori d- (Atkelta iš 4 psl.)

Būkime ir mes atviros viena kitai, atviros vaikui, kuris ateina pas mus. Viešpatie, kaip šito atvirumo mums reikia! Tai turim skambinti per visą Lietuvą! Kelkimės, nes tauta pereina per mūsų rankas, per mūsų širdis. Jeigu mes nepasikeisime, kaip galės pražysti Lietuva?..“

— Kokios perspektyvos Montessori prigijimui Lietuvoje?

— Perspektyvos labai geros, sąlygos palankios ir laikas labai geras, nes visomis jėgomis bandoma atsikratyti nuo priverstinio kolektyvinio auklėjimo arba, tiksliau pasakius kolektyvino vaikų mokymo sistemos.

Švietimo ministerija per visą seminaro laiką buvo informuojama apie jo eigą, dalyvių nuotaikas, susidomėjimą. Švietimo ministerijos referentė priešmokyklinio auklėjimo reikalams R. Kepalienė ragino auklėtojas tapti kūrybingomis savo darbe, ieškoti būdų prie vaiko priėjimui, steigti privačius, kooperatyvinius darželius. „Neškit naują šviesą į visus Lietuvos kampelius“. Šviet. ministerija ieško būdų, kaip galėtų bent porą auklėtojų atsiųsti į Chicago įsigyti Montessori auklėtojos diplomą, kad grįžusios galėtų vesti kursus.

Šių metų rugsėjo mėn. Kaune bus atidaryta Montessori vaikų namai Kaune. Pastata parūpina Kauno švietimo valdyba. Darželyje dirbs dr. O. Keturkienė ir Gr. Navickienė, susipažinusi su Montessori ir aplinkos paruošimu čia Chicagoje.

— Kokie jūsų ateities planai ryšium su Montessori atgijimu?

— D. Petrutytė. 1989 m. pradžioje, Kaune yra įsisteigęs Koldžas, kuriame veikia pramonės, prekybos, žemės ūkio, kultūros fakultetai. Nuo rugsėjo mėn. pradės veikti „Moters“ fakultetas, kuriame galėtų būti Montessori mokytojų paruošimo kursai. Rektori Genovaitė Stulpinienė, prašo iš JAV programų, knygų, dėstytojų. Ji kviečia mane vesti Montessori kursą. Jei dalykai susiklostys reikiama linkme, tai važiuosiu į gesniam laikui padėti suorganizuoti pirmą Montessori mokyklą, gal ir kursą vesti.

— Ko labiausiai reikia Lietuvai, kad galėtų naująją priešmokyklinio auklėjimo koncepciją (ji šiuo tarpu dar tobulinama) sėkmingai įgyvendinti?

— Labai trūksta spaudos šiais klausimais. Montessori draugija paaukojo 100 dol. Montessori knygom pirkt. jos jau yra perduotos Lietuvos Montessori d- (Atkelta iš 4 psl.)

SKAIDRUPELIO RŪPINTOJĖLIS

Apsyaka iš partizanų kovų meto

J. VIZBARAS-SŪDUVAS

10

— Tai Briedikis nesugrįžo?

— Nesugrįžo ir nesugrįš! Ar jis vienas — šimtai tokių, kaip jis. Paliko namus, ūkius, o kas žino? Visi tikėjo — tik laikinai paliekame. Vokiečiai atmuš rusus ir sugrįšime, o dabar, kalba, kad lietuvių pilna Vokietija. Gal ir sugrįš, bet ne greit. Karą germanai prakiešo, gyventi reikia, o žmonių nėra. Pamatysi, privež rusų ir į lentpjūvę. Aš ir sau kirtėjų nesurandu, — kalbėjo susirūpinęs Šlekys. — Tu, Vincai, turi mergaitę — nieko ir nelauk. Apsivesk!... dvim ramiau ir linksmiau gyventi. Nekelk jokio vestuvinio baliaus — blogas laikas. Visok trūksta, svetimieji ant sprando, o čia baliavosi, šoksi... — Tai kaip gi tai, Pranciškau, tu ir Kidolius daug man padėjote, be judvieju pagalbos, sumanios rankos vienas vargiai būčiau valiojęs. Neturiu nei pinigų judviens už tai atsilyginti, tai nors per vestuves galvoju pavaisinti, po „burnelę išmesti“.

— Nesirūpink!... aš jau su Kidolium reikią aptariau. Ir jis tokios nuomonės. Turėsi žmonelę — bus ir krikštynų, ne? Ateis ramesnis laikas, bus ir progų susitikti. Jei gyvensime, nepamirši senių. Tai ir bus mums atlyginimas. Gerai padarei, kad paėmei brigadininko darba prie zaterio. Kleinas dabėgo, o kito spe-

cialisto jie neturi. Tu jau patyręs ir darbą žinai. Dirb- žingsniuodamas jam žinomu miško takeliu, už valandėlės jis jau buvo Marcelės Šiaurienės grytelėje.

— Sveikos gyvos, kaiminkos!... — pažnyčioje dairiausi šen, dairiausi ten ir šventoriuje judvieju nepastebėjau, o žmonių buvo labai maž. Susirūpinau, gal Marcelės sunkiai serga, tai krikščioniška pareiga atkankyti, gal reik ir pagalbos? Tai kaip sveikata, močiute? — Ačiū, Vinceli, kad nepamiršai. Dabar toks neramus metas, tai žmogus visko prigalvoji. Kokia čia mano sveikata, vaikel! Senatvė, persišaldžiau miške begrybaudama, o baravykų šimetai — nors vežimu vešk!... Karčiavau, kosėjau, o ta nelaboji nugara vis skauda, bet ačiū Dievui, jau geriau. Zabutė mane rūpestingai slaugė, žolelių arbatėle girdė. Gera mergaitė, ką aš daryčiau be jos? — Tai kur Zabutė? — pasiteiravo Vincas. — Nubėgo į savo kambarėlį pasipuosti. Žinai — tokia mergaitė mada... — Aš tuoj, močiute, Vincail!... Apsivilkau nauja suknele. Pasiuivau ją pati. Ar tau patinka? — išeidama iš kambarėlės prisistatė Izabelė. — Suknelė — graži!... bet mergaitė dar gražesnė, — pagyrė apkabindamas Izabelės liemenį Vincas. — Šėskis, Vincuti, prašau prie stalo. Išgersime po puodelį arbatos su avietėmis. Ruduo — šalta!... — kalbino Šiaurienė. — Zabute, pakalbėk su svečiu. Aš pakursiu krosnį — bus šilčiau ir jaučiau. Toks svečias ne kasdien. Jis mudviem ir navynų papasakos — sukosi Šiaurienė besitriūsdama.

(Bus daugiau)

SVEČIAI IŠ LIETUVOS VASARIO 16 GIMNAZIJOJE

Birželio 30 d. užsibaigė mokslo metai Vasario 16 gimnazijoje. Mokslas, bendrabučio tvarka, valgis nesiskyrė nuo praėjusių metų, bet pats gimnazijos gyvenimas visiškai pasikeitė. Kiek pakilus geležinei uždangai, iš Lietuvos į Vakarų pasipylė giminės, mokslininkai, ansambliai ir t.t. Tiesa, atvažiavo jie ir anksčiau, bet daugumas vengdavo susitikimų. O nuo praėjusių metų rudens žmonių baimė pradėjo dingti ir atsivėrė durys naujiems ryšiams.

Atlydį Lietuvoje stipriai pajuto ir išeivijos lietuviai. Pajuto ir Vasario 16 gimnazija. Neapsiriksiu sakydama, kad šiais metais gimnazija aplankė pusantro tūkstančio (ačiū Dievui ne iš karto) svečių iš Lietuvos. Rugsėjo mėnesį lietuvių kultūros dienas suruošė Vak. Vokietijos - Sovietų Sąjungos draugystės Rhein-Neckar skyrius, bendradarbiaujant lietuvių kultūriniais santykiams su užsieniu palaikyti draugijai. Nors Lietuva atstovavo Sovietų Sąjungai, plakatuose ir programose buvo skelbiama tik Lietuva ir Vilnius. Svečiai iš Lietuvos, gavę kiek laisvo laiko, aplankė ir gimnaziją.

Pirma atvyko Gintauto Abariaus vadovaujamas Jazz trio. Ši trijulė atliko mokinių ir aplinkės lietuviams valandos ilgumo koncertą. Už kelių dienų gimnazijos kiemą iriedėjo autobusas su Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblio nariais bei vadovais, arti 60 asmenų. Pakelta trispalvė visiems giedant Lietuvos himną. Mokiniai ir svečiai vakariniame gimnazijos parke skrudindami dešreles, o salėje dainavo ir šoko ligi vidurnakčio. Svečiai apdovanoti knygomis - Šapokos Lietuvos istorija ir kitomis. Specialios programos ansamblis

neatliko, nes rytdieną mokiniai nuvyko į jų viešą koncertą Mannheime.

Susirinko koks 100 lietuvių ir dar apie pustūkstantinė vokiečių. Visi buvo sužavėti dainų ir šokių koncertu, tik visa bėda, kad scenos papuošimas gadinavo vaizdą. Ten buvo iškabintos sovietinės vėliavos. Gimnazijos mokiniai buvo atsivežę trispalvę vėliavą ir pertraukus metu, nuėmė kitas, pakabino trispalvę scenoje. Uždangai pakilus, publika plojo. Programą užbaigė Lietuvos himnu. Kitą savaitę gimnazijoje lankėsi tu pačių kultūros dienų lektorai - Lietuvos mokslų akademijos istorijos instituto vedėjo pavaduotojas Alfonsas Eidintas, Vilniaus dailės instituto prorektorius Rimantas Buivydas ir Sovietų Sąjungos šachmatų meistras Algirdas Bandza.

Spalio mėnesį jau nebe liet. kultūros dienų rėmuose Mannheimo didžiausioje jėzuitų bažnyčioje Mendelsohno Mišias giedoję berniukų choras Ažuoliukas. Prieš grįžtant atgal į Lietuvą, 33 choristai su savo vadovu Vytautu Miškiniu užsuko į gimnaziją ir padainavo mokiniais. Apdovanoti ir pavaisinti, berniukai išvyko namo.

Dar tą patį mėnesį, Vokietijos liet. kultūros draugijos pirmininko A. Palavinsko iškviesti, gimnazijoje koncertavo trys menininkai: solistė Sigutė Trimakaitė, pianistė Audronė Kisieliūtė ir jaunimo teatro aktorius Gediminas Storpirstis. Atrodo, kad Ažuoliukams patiko apsilankymas gimnazijoje, nes vasario mėnesį jie vėl ten sustojo valandai pakeliui į Nantes. Prancūzijoje Ažuoliukas dalyvavo tarptautinėse berniukų chorų varžybose ir laimėjo pirmą vietą. Vasario 18 d. šis 60 berniukų ir jaunuolių choras dalyvavo Vokietijos LB

Vilniaus inžinierių statybos instituto ansamblis koncertuoja Vasario 16 gimnazijoje Vokietijoje. Nuotr. M. Šmitienė

valdybos suruoštame Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjime Hiutenfelde. Lotyniški giedojai šv. Mišiose, o minėjime atliko trumpą, bet be galo įspūdingą koncertą. Per naują gimnazijos bendrabučio ir aplinkės lietuvių šeimose, choristai išvyko namo.

Gegužės 21 d. prie gimnazijos vartų sustojo 40 žmonių autobusas iš Lietuvos. Paaikėjo, kad tai Vilniaus kamerinis choras Cantemus (vad. Laurynas Vakarė) pakeliui iš Prancūzijos. Jau buvo devinta val. vakaro, bet vistik greitai prisipildė salė žmonių pasilaukusių šio choro. Po programos vakarieniavta ir dainuota lauke prie laužo, o vidurnaktį svečiai išslydė.

Birželio 3 d. gimnazijoje viešėjo Vilniaus inžinierinio statybos instituto etnografinis ansamblis. Jie atliko puikią dviejų

valandų ilgumo programą Romovos apylinkės lietuviams ir gimnazijos mokiniams.

Vos atsiveikinus su šiuo ansambliu, gimnazijai paskambino, kad šiuo metu Paryžiuje koncertuoja Kauno valstybinis choras ir nori aplankyti gimnaziją. Už trijų dienų gimnazijos kiemą įdundėjo du autobusai, talpinantys 70 choristų. Daug laiko bendrauti nebuvo, nes jie turėjo aplėsti Vak. Vokietiją per dvyliką valandų. Su svečiais pavakarieniavę, nuskubėjom į salę. Kai choristai savo galingais balsais užtraukė pirmą dainą, manėm, kad bendrabučio langai išbysė. Dainavo jie gerą pusvalandį, daugiausia Maironio-Naujialio dainas, o pabaigai visi sugiedoję Lietuvos himną. Choriui vadovavo dirigentas Petras Bingelis ir jo pavaduotojas Algimantas Mišeilis. Tokio choro būtų galima

klaudytis ne tik visą dieną, bet ir ištisą savaitę.

Gimnazijoje viešėjo ne tik chorai ir ansambliai, bet ir pavieniai asmenys. Apsilankė Lietuvos Persitvarkymo sąjūdžio seimo tarybos nariai Kazimiera Prunskienė, Alvydas Medalinškas, Arvydas Juozaitis, Zigmantas Vaišvila, Vitas Tomkus, pats LPS seimo tarybos pirm. prof. Vytautas Landsbergis su žmona Gražina, Sąjūdžio informacinės agentūros (SIA) bendradarbiai-fotografai Zinas Kazėnas, Gintaras Jaskūnas ir Rimantas Kanapienis.

Į įvairias konferencijas ir parodas vykdami, užsuko visos eilės mokslininkų, gydytojų ir menininkų. Daugelis iš jų naudoja gimnaziją kaip savo būstinę, iš kurios jie užmezga ryšius su Vakarų Europos politikais, mokslininkais, menininkais ir t.t. O giminių iš Lietuvos atrodo turėjo veik visi Vokietijos lietuviai. Ir tuos svečius vis atveždavo parodyti vienintelę lietuvių gimnaziją išeivijoje.

Šie visi apsilankymai buvo naudingi tiek svečiams tiek gimnazijai. Tautiečiai iš Lietuvos žavejosi išeivijos ryžtu svetimame krašte išlaikyti savą mokyklą, lietuvišką salelę, kurioje vaikai mokomi ir auklėjami Vasario 16-tosios dvasioje. Tačiau jų apsilankymai ir priėmimai parikalauja papildomų išlaidų. Būtų gerai, jeigu išeivijos lietuviai padėtų gimnazijai, kad ji ir toliau galėtų priimti pravažiuojančius svečius iš Lietuvos. Marytė Šmitienė

„VARPO“ PIRMUOSIUS TOMUS PASITINKANT

JUOZAS ŽYGAS

Ilgai laukti „Varpo“ tomai pagaliau išvydo šviesą ir pasiekė skaitytojų rankas. Lietuvių istorijos draugija ir vėl išėjo su stambiu įnašu lietuvių kultūros ir istorijos pažinimui. Kai minint „Aušros“ šimtmetį buvo išleisti faksimiliniai du „Aušros“ tomai, tai irgi buvo didelis įnašas išeivijos kultūriniam gyvenimui. Tuomet Alicija Rūgytė, to darbo sumanytoja ir vykdytoja, labai didžiavosi, kad Lietuvių istorijos draugija atliko tai, ko Švietimo ministerija Lietuvoje nesugebėjo atlikti. Minint „Aušros“ 50 metų sukaktį, buvo planuojama ir kalbama apie pilno komplekto išleidimą, tačiau kalbos kalbomis ir liko.

„Aušra“ ėjo trumpesni laikotarpai, tad pilni komplektai tesudarė du tomus, o „Varpo“ sudarė net penki tomus. Su šiuo „Varpo“ perspausdinimu, Lietuvių istorijos draugija įsijungia ir į „Lietuvių enciklopedijos“ ir Br. Kvikiol „Mūsų Lietuvos“ ir „Lietuvos bažnyčių“ gretas. Išeivija yra išleidusi daug gerų ir žymių veikalų, bet minėti gal paliks didžiausius ir ryškiausius pėdsakus. Reikia paminėti, kad „Varpo“ perspausdinimo darbas taip pat buvo pradėtas Alicijos Rūgytės. Ne tik ji pasėjo ir puoselėjo tą mintį, bet taip pat sudarė ir ekonominę bazę. Rašančiajam teko lankyti ją ligoninėje, tai „Varpas“ buvo jos mintyse ir lūpose beveik iki pat mirties.

A. Rūgytė iškeliausi amžinuosius sodus, jos pasėta sėkla davė želmenis. Į tolimesnį „Varpo“ darbą įsijungė direkt. J. Masilionis ir dr. J. Račkauskas. A. Rūgytė paliko pačią idėją ir pirmųjų tomų išleidimui lėšas, bet nepaliko jokių „Varpo“ komplektų. Tad reikėjo didelių pastangų ir laimės nusišypsojimo, kad darba sėkmingai atliktus. Pirmutinis laimės šypsnis nusišypsojo, kai iš dr. K.

Pemkaus buvo gautas pilnas „Varpo“ komplektas. Bet jame buvo gana daug lapų nubyrijimų. Popierius prastos kokybės ir jau šimto metų, tad kraštai ir kampai byra. Reikėjo atstatyti ir restauruoti tekstą, o tam reikalui reikėjo rasti numerius be nubyrijimų. Čia daug padėjo Br. Medelis iš Baltimorės ir Emilija Jurevičiūtė iš Linden, N.J. 1889-1894 m. „Varpo“ tekstai Marijonų provinciol kun. dr. V. Rimšelio dėka buvo gauti iš Marijonų Marianopolio bibliotekos Thompson, Conn., o 1902-1903 m. tekstus iš Kento universiteto, Ohio, parūpino to universiteto deštytojas Pr. Joga.

Gautus tekstus reikėjo tvarkyti ir „lopyti“ nubyrijimus, kurį atliko J. Masilionis. Kaip reikia „lopyti“ pamokė ir padėjo R. Žemaitaitis. Galutinai tekstą perspausdinimui parengė Liudas Kairys.

Naujai išleistus tekstus malonu į rankas paimti. Gražus drobiš irišimas, geras popierius ir švarus spaudos darbas. Originalų puslapių dėmėti ir pageltę, perspausdinime laiko sąnašų nematyti. Tekstas, atrodo, beveik kaip naujai surinktas. Leidinys registruotas Kongreso bibliotekoje, kadangi Lietuvių istorijos draugija yra savistoviai veikiąs Lituaništinųjų studijų centro padalinys. „Varpo“ steigėjų ir leidėjų laikoma Varšuvos studentų draugija „Lietuva“, kuri tuo metu turėjusi 22 narius. Istorikų yra išskiriami iš tos draugijos du, duodant „Varpo“ steigime pirmenybę: Jonas Gaidamavičius ir Vincas Kudirka. Pirmenybę sumanyme duodama J. Gaidamavičiui. V. Kudirkos sveikatai šlubuojant, jo talkininkais redaktorais buvo: 1890 J. Adomaitis-Šernas, 1891-1894 Jonas Kriaučiūnas, 1895 dr. St. Matulaitis, 1899-1902 dr. J. Bagdonas,

1903-1904 Jurgis Šaulys, 1905 P. Višinskis. „Varpas“ turėjo apie 150 bendradarbių, iš kurių eiliu išėjo mūsų vėlyvesni redaktoriai, rašytojai, visuomenininkai ir valstybininkai. Iš viso „Varpo“ išėjo 173 numeriai, kurie sudaro 2994 psl. gryno teksto. Įskaičius kai kuriuos priedus (skelbimai, „Aušros“ turinys ir kt.), bendras puslapių skaičius persiristų per 3000.

Skaidant „Varpą“, į mus prabyla pirmieji mūsų spaudos darbuotojai ir tautos žadintojai. Rašyba ir žodžiai kiek skirtingi, tačiau mintys ir rūpesčiai tos pačios. Tas pat ruso batas ir tuomet mūsų žemę mindė. „Pradėjome išduoti laikraštį prie mažu spēku, prie menku turtu, bet turedami didę viltį, kad skaitlius musu sandarbininku greit pasididins, kad musu darbas ne liks tuszczu, bet ras atsizaukimą tarp visu Lietuviu, trokszczianciu Lietuveis buti ir tėvynei savo tarnauti“. Atrodo, kad „Varpo“ leidėjų viltys nepasitvirtino ir jų „spėkos“ nedidėjo, kaip buvo tikėtasi. Vėliau jau nusiskundžiama lietuviams inteligentais, kurie nenori nei piršto pakrutyti „del pagerinimo tautišku dalyku“.

Bevartydami „Varpo“ puslapius juose rasime V. Kudirkos satyras, kurios ėjo į mūsų literatūros klasika. Tai yra visiems žinomi „Viršininkai“, „Lietuvos tilto atsiminimai“, „Cenzūros klausimas“ ir „Vilka“. Daugiausiai dėl šių satyrų V. Kudirka ir pateko į komunistų nemalonę, ir jo raštai buvo draudžiami. „Viršininkuose“ komunistiniai didžiūnai galėjo ir save įžiūrėti. Be to, komunistiniai ir Muravjovo žandarų kėsiai yra beveik tie patys. Ir komunistai buvo įvedę spaudos draudimą. Jie neuždraudė raidžių, bet uždraudė turinį ir gavo beveik tie patys rezultatai. Reikia tikėtis, kad šie „Varpo“ tomai sugrįš į Lietuvą ir žadins lietuvišką samonę. V. Kudirkos „Tautiška giesmė“ (Tautos himnas), atspausdinta 1898 m. Nr. 6 ir vėl skamba Lietuvoje. Išeivija, išleidama šiuos „Varpo“ tomus, įsijungia dideliu įnašu į gražinimą tautai jos istorijos.

Montessori kursai Lietuvoje. Iš kairės sėdi: R. Kepalienė, D. Petrutytė ir O. Keturakienė; stovi: „Boružės“ auklėtoja ir M. Kuciniene.

MONTESSORI LIETUVOJE

(Atkelta iš 3 psl.)
Labi reikalingi kursai, nurodydami, kaip tiksliai pasigaminti medžiaga, kurios negali užsisakyti iš užsienio ir Montessori klasės, kur studentės galėtų stebėti, atlikti praktika.
- Kiek žmonių dalyvavo seminarinė Vilniuje ir Kaune ir kaip spauda reagavo į jį?
- G. Sadauskienė TV programoje pasakė, kad iš viso dalyvavo apie 1000 asmenų, vieni abi savaites, kiti trumpesni laiką. Laikraščiai šį įvykį atžymėjo straipsniais, pasikalbėjimais, nuotraukomis. „Tėvynės Šviesa“, švietimo ministerijos ir darbuotojų laikraštis, idėjos pasikalbėjimą su O. Keturakienė „Montessori metodas grįžta į Lietuvą“. „Kauno Tiesa“, „I tautinė mokykla su Montessori“. Kauno drobiečių žodis „Montessori sugrįžta“. Paskutinėm dienom iš Lietuvos

atsiūtos iškarpos iš „Kauno Tiesos“ birželio 28 ir 29 dienos aprašo apie buvusius Montessori namus, susitikimus su viešniomis iš Chicago.

Švietimo ministerijos žiniroje Lietuvoje yra 2000 lopšelių - darželių, 217,000 vaikų, 20,800 auklėtojų.

- Be to, kas jau buvo iškelta, kas jums paliko gilų įspūdį?

- Jaudinančios buvo visų kalbos, atsiveikininimai, pažadai, naujas, kitoks vaiko supratimas. Kaune simboliškai gilų ir jautrų atsiveikininimo žodį tarė Marijampolės seminarijos pedagogų vardu (nenugirdom pavadėd). „Mokymisė sodininko meno: pureniam žeme, laistysim, ravėsim, kad jūs atvežta grožio sekklė išaugtų į galingą medį, kuriame čiulbėtų geriausi čiulbuonėliai. Tada turėsim savo kultūrą. Atvažiavę po kelerių metų, tikimės, atpažinsit medį, kurio sėklą atvežtė iš užsienio. Lenkiam jums galvą“.

CLASSIFIED GUIDE

RE/MAX GREIT PARDUODA REALTORS

RIMAS L. STANKUS 361-5950 636-6100

Norintieji PIRKTI ar PARDUOTI NAMUS per šią įstaigą, prašome paminėti, kad esate arba norite būti Rimo Stankaus klientais. Nuosavybės įkainavimas nemokamai.

FOR SALE Drive by 6741 W. 59 St. Do not disturb. Call for appointment 586-4076. Delux 3 bdrm. bungalow. Too many extras to list. \$115,000.

Century 21 KMECIK REALTORS 7922 S. PULASKI RD DANUTĖ ŠČERBAITĖ MAYER 284-1900

Jeji norite parduoti ar pirkti savo nuosavybę per Amerikos populiariausią agentūrą, prašome skambinti Danutėi Ščerbaitei Mayer dėl sąžiningo pataravimo ir veltui jūsų namų įkainavimo.

BALYS BUDRAITIS Nemokamai įkainuoja Jūsų namus.

Turėdamas ilgų metų patyrimą, greit ir sąžiningai pataravimus pirkime bei pardavime. Kreiptis tel. 767-0600 arba 778-3971. Adresas 6600 S. Pulaski Rd. One stop Real Estate

FOR RENT

Išnuomojami 2 butai: 3 1/2 labai dideli kamb., 1 mieg. ir 4 1/2 kamb., 2 mieg. Vyrų, šaldytuvai, azuolinės grindys su kilimais; su šiluma; neseniai išremontuoti; galima naudoti skalbimo-džiovinimo mašinas; 375 dol. į mėn. Be gyvuliukų. Tel.: 448-2785 arba 487-1400

MISCELLANEOUS

A VILIMAS MOVING Tel. 376-1882 ar 376-5996

10%-20%-30% pigiau mokėsit už automobilio ir ugnies draudimą pas mus.

FRANK ZAPOLIS 3208 1/2 West 95th Street Tel. - GA 4-8654

LEKTROS

VEDIMAI - PATAISYMAI Turu Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.

655-2020 KLAUDJUS PUMPUTIS

Everyone's invited in: WORLD'S LARGEST GARAGE SALE to be inside Evanston's Municipal Garage between Church & Davis July 28, 29, 30, 1989 Friday 11 a.m. - 9 p.m. Saturday 11 a.m. - 6 p.m. Sunday 11 a.m. - 6 p.m. and Evanston Merchants Sidewalk Sale beginning Thursday, July 27 through July 30. "Free Admission". For information: Call the Evanston Chamber of Commerce; 328-1500

LIETUVA PASAULINĖJE LITERATUROJE Alfonsas Šešplaukis-Tyruolis

Ką Lietuva yra davusi kitų tautų literatūrai savo istorija, gamtovaizdžiu ir žmonių papročiais pirmą kartą panagrinėta Alfonso Šešplaukio-Tyruolio knygoje

LIETUVA PASAULINĖJE LITERATUROJE

Išleido Lituaništos tyrimo ir studijų centras Chicagoje. 244 psl. Knygos kaina 8 dol., su persiuntimu 9.50 dol. Illinois gyventojai moka 10.14 dol. Gaunama DRAUGE ir pas knygų platintojus.

REAL ESTATE

MLS KOMPIUTERIŲ

pagalba galite PIRKTI ar PARDUOTI NAMĄ mieste ir priemiesčiuose. Sąžiningai pataravus

J. BACEVIČIUS BELL BACE REALTORS INCOME TAX - INSURANCE 6529 S. KEDZIE 778-2233

ŠIMAITIS REALTY

Viktoras Šimaitis, Reg. Brokeris Nuosavybių pardavimas. Income Tax. 5953 S. Kedzie Ave. Chicago, IL 60629 Tel. 436-7878

NAMAS APŽIŪRĖJIMUI

Sekmadėn, liepos 30 d. nuo 1-4 v. p.p.

3535 W. 64 St. - „Octagon“ namas; 6 kamb.; 1 1/2 prausyklos pirmame a.; 4 kamb.; 2 mieg. antrame a. Šildomas rūsysis; 2 auto mūrinis garažas. Šoninis įvažiavimas; didelis skydas; nauja šildymo sistema; stogas ir elektra; aluminio apdaila. Puikiai išlaikytas, švarus; daug priedų. Skambinkite dabar, tel. 436-8600.

No. 510-6618 S. Kedvale. - Tik pravažiokite, bet netrukdykite! Gražus, mūrinis 3 mieg. namas, 26 metų; 1 1/2 prausyklos pagrind. aukšte; 4 kamb. butas rūsysis; 2 auto. garažas; centr. šildymas; aluminio apdaila. Puikus pirkiny. Skambinkite dabar!

Tučia vieta! Reikia kontraktoriaus! 2 tušti sklypai po 30 pėdų + gražus 6 mieg. namas; iššitas rūsysis, 2 auto. garažas. Daug galimybių kontraktoriui uždirbti maišą pinigų! Skubėkite, skambinkite dabar!

AR NORITE PARDUOTI?

Savo namą galite parduoti, tik paskambinkite telefonu. Mūsų pardavėjai sėkmingai jums pataravus. Mes jums galime padėti, nes daugiau stengiamės. Namų įvertinimui skambinkite skubiai - dabar.

O'BRIEN FAMILY REALTY Tel. - 434-7100 & 436-8600

Namas apžiūrėjimui

liepos 30 d., sekmad. 1 - 4 v. p.p. 6516 S. Keating; mūrinis 4 mieg. namas. Nuolaida \$7,000.

Du 2-jų butų namai Brighton Parke Pigiai!

Informacijai skambinkite mūsų pažįstamiems; First Rate Real Estate: Linas Meilus, Aušra Padalino, Bruce Nebrėza, Daina Pakalniškienė, Jonas Levickas, Algis Liepiniaitis, Kristina Epich, tel. 767-2400.

HELP WANTED

Live-in help wanted. Care & assistance of elderly man's personal needs. Meal prep. for one. Some English preferred. Room & Board & Salary. Call 823-0150.

Full time handyman needed for home remodeling by H & M Builders. Call 471-0811 or 301-5488.

NUO BIRUTĖS KALNO Maironis

Poema buvo parašyta lenkiškai, išversta Fausto Kiršos, redaguota ir spaudai paruošta Bernardo Brazdžionio, gražiai iliustruota dail. Ados Korsakaitės-Sutkuvienės. Išleido „Lietuvių Dienos“ Maironio 50 metų mirties sukaktį minint. Leidinys didelio formato, turi 47 psl. Kaina su persiuntimu 7.75 dol. Illinois gyventojai moka 8.25 dol.

Užsakymus siųsti: Draugas 4545 W. 63rd St. Chicago, IL 60629

APLINK MUS

x Amerikos Lietuvių Taryba ir Vlikas prašo organizacijas ir pavienius asmenis siųsti į Valstybės departamentą Molotovo-Ribbentropo sutarties 50 metų sukakties proga Vliko paruoštą lankstinuką užpildžius ir pasirašius. Rašyti The Honorable James A. Baker, The Secretary of State, Washington, D.C. 20520. Pasirašytas LB krašto valdybos skelbimo kopijas siųsti į Liet. Bendruomenės būstinę, 2713 W. 71 St., Chicago, Ill. 60629.

x Dainavoje nuo rugpjūčio 6 d. prasidės mokytojų, tėvų ir jaunimo studijų savaitė. Mokytojai ir jaunimas šia savaitę turėtų domėtis, nes duodamos paskaitos iš lietuvių ir anglų kalbos, istorijos ir kitų mokslų, kad mokytojai pasikartotų, o jaunimas taptų mokytojais lituanistinėse mokyklose.

x Bronius Raila, „Kryžkelis“, radijo paskaitų į Lietuvą ketvirtas rinkinys, jau išėjo iš spaudos. Tai stambus 480 psl. veikalas aktualiausiomis temomis iš 1986-1989 metų laikotarpio. Šis gražiai išleistas Lietuviškos Knygos klubo leidinys greitai bus pasiūlytas įsigyti visiems klubo nariams. Ne nariai ją gali užsisakyti „Drauge“ arba įsigyti pas knygų platintojus. Knygos kaina JAV-veise su persiuntimu kainuoja 12.50 dol.

x Santaros Šviesos federacijos 36-tas suvažiavimas Tabor Farmoje, Sodas, Mich., bus rugšėjo 7-10 dienomis. Suvažiavime bus pasikalbėjimas su Alvydu Medalinsku, Sąjūdžio seimo tarybos nariu.

x Kun. Joseph J. Grabys, Watervliet, N.Y., V. P. Janulaitis, Oak Lawn, Ill., R. Griščiūnas, Forest Park, Ill., Juozas Vizgida, Aurora Ill., grąžindami laimėjimų šakneles, pridėjo po 20 dol. dienraščio paramai. Labai dėkojame.

x Dr. V. Dubinskas, Chicago, Ill., Maria A. Wiener, Fort Lauderdale, Fla., pirmieji gražino laimėjimų šakneles ir kiekvienas paaukojo po 50 dol. Labai dėkojame už realią paramą dienraščiui.

x Amerikos Lietuvių Taryba, susitarus su VLIKU, prašo visas organizacijas ir ypač pavienius asmenis gausiai siųsti Valstybės departamentui, slapto Molotovo-Ribbentropo Pakto 50 m. sukakties proga, VLIKO paruoštą atsisakymą „APPEAL“ – laiška lankstinuko formoje. Užpildžius ir pasirašius siųsti šiuo adresu: **The Honorable James A. Baker, III, The Secretary of State, Washington, D.C. 20520.** „Appeal“ pareiškimai gaunami ALTO centre ir ALTO skyriuose. Taip pat reikia remti visas kitas pastangas, kuriomis siekiama Nepriklausomybės Lietuvai. (sk)

x Lietuvos keliauninkų dėmesiai. Kas nori patvirtinti ar pakeisti Aerofloto ar kitų linijų skrydžius į Lietuvą, ar gauti patarnavimus New Yorko aerodrome, skambinkite į New Yorko kelionių agentūrą „VYTIS“ 718-769-3300. (sk)

x NAMAMS PIRKTI PASKOLOS duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuosimėjais. Kreipkitės į Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road – Tel. V17-7747. (sk)

x Š.m. rugpjūčio mėn. 10 d. ketvirtadienį, Vyresniųjų Lietuvių centro išvyka į Galeną, IL. Išvykstante nuo „Seklyčios“ 8 v. ryto ir grįšime atgal 7 v. ryto. Informacijai kreiptis: tel. 476-2655 arba raštinėje 2715 W. 71 St. (sk)

x Dail. Magdalena B. Stančūnienė padovanojo didelį paveikslą „Draugo“ gegužinės laimėjimams. Bus mažieji ir didieji laimėjimai. Tas paveikslas priklauso prie didžiųjų laimėjimų, kuriems reikės nusipirkti bilietą ir gegužinės pabaigoje bus traukiami. Gegužinė bus liepos 30 d., šį sekmadienį, sodelyje prie Marijonų vienuolyno. Prasidės šv. Mišiomis 12 val.

x A. a. Jurgis Kairys, 70 metų amžiaus, mirė liepos 4 d. nuo širdies smūgio Vilniuje. Jis buvo baigęs Telšių gimnaziją ir Prekybos institutą, dirbo įvairiose imonėse ir ministerijose. Liko Vilniuje jo žmona Irena, sūnus Algis ir duktė Vida su šeima, brolis Marijonas su Elena su šeima ir Kalifornijoje sesuo Stasė su šeima.

x Margučio rengiami Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblio koncertai bus spalio 7, 8 ir 9 dienomis Jaunimo centre. Bilietai iš anksto gaunami Vaznelių parduotuvėje ir Margučio raštinėje.

x Kun. Fabijonas Kireilis, Nekalto Prasidėjimo parapija, Chicago, Ill., kuris neseniai atšventė aukštinį kunigystės jubiliejų, mums rašo: „Aš labai vertinu „Draugo“ didelį darbą informuojant lietuvius, kas vyksta dabar Lietuvoje... ir mūsų išeivijos gyvenime. Ypač vertinu apie politinę ir religinę padėtį Lietuvoje“. Nuosirdus aciu už 50 dol. auką ir laiškučių.

x Sofija Jelionienė, Darien, Ill., lietuviškų organizacijų darbuotoja, „Draugo“ artima bendradarbė, kartu su aprašymu apie Vyt. Landsbergio apsilankymą Lemonto lietuvių bendruomenėje atsiuntė ir 50 dol. čekį dienraščiui paramai su gražiais linkėjimais visam „Draugo“ kolektyvui. Nuosirdus aciu už viską.

x Al Radzius, Baltimore, Md., O. Kartanas, Omaha, Nebraska, J. Černiauskas, Duluth, Mn., įvairiomis progomis atsiuntė po 20 dol. aukų. Labai dėkojame.

x Martyno Jankaus Šaulių kuopa Brocktone, Mass., valdybos posėdžio nutarimu atsiuntė 50 dol. „Draugo“ paramai per kuopos ižd. Antaną Šeduikį. Nuosirdus aciu.

x K. Miškinienė, Rochester, N.Y., užprenumeravo „Draugo“ vieneriems metams Reginai Kindrat, Webster, N.Y., kaip dovana.

x Bruno ir Julius Živatkauskai, Chicago, Ill., „Draugo“ nuosirdūs rėmėjai, grąžino laimėjimų šakneles su 25 dol. auka. Labai dėkojame.

x Atsiuntė po 10 dol. auką už kalėdines korteles ir kalendorių: M. Vaikaitis, A. V. Bielių, Donatas Šukelis, K. Vaitonis, Bronius Paliulis, J. Skomantas, E. Jasaitienė, Kazys Jankauskas, V. Dėdiniene, Kristina Senulis, Kazys Stasaitis, M. Polteraitis, Ignas Varnas, B. Rymantas A. Navardauskas, J. Ulevičius, Frank Šlitteris, Irena Goddard, A. Jančys. Visiems nuosirdus aciu.

x PLAYHOUSE, penktadienį, liepos 28 d. 8 v.v. gros L. Bičiūno orkestras „the nameless“. Playhouse 2515 W. 69th St., Chicago, IL. (sk)

x Š.m. rugpjūčio mėn. 10 d. ketvirtadienį, Vyresniųjų Lietuvių centro išvyka į Galeną, IL. Išvykstante nuo „Seklyčios“ 8 v. ryto ir grįšime atgal 7 v. ryto. Informacijai kreiptis: tel. 476-2655 arba raštinėje 2715 W. 71 St. (sk)

Išlydint prof. dr. Vyt. Landsbergį po jo pranešimo Lietuvių centre, Lemonte. Iš kairės: R. Sušinskienė, dr. Ant. Razma, Br. Nainys, prof. Vyt. Landsbergis, L. Norušis, Kest. Sušinskas ir adv. R. Domanskis. Nuotr. B. Kronienės

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

SU SAJŪDŽIU UŽ LIETUVĄ

Šis šūkis ir trijų tautinių spalvų Gedimino stulpai buvo fonas Lietuvių centre Lemonte kur liepos 9 d. kalbėjo dr. Vyt. Landsbergis, Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio seimo tarybos pirmininkas. Atsistojimų ir nuosirdžiais plojimais apie 400 pietvakarių apylinkėse gyvenančių lietuvių pasitiko svečią, ateinantį lyg koku laisvės šviesta nušviestu vieškeliu iš tėvynės, kurioje dabar tiek daug tiesos ir savo teisių ieškojimo, tiek entuziazmo ir simbolikos – iškilmingos ir širdį veriančios graudžios. Tas kelias tolimas, bet mielas ir didžiai viltingas!

Dr. Vyt. Landsbergio kalba pradėta lyg aidu mūsų senųjų liaudies dainų, kuriose klodų klodais tūno neišpasakytai skaudžios engėjų nuoskaudos, tylūs atodūsiai, taurus heroizmas, laisvės ilgesys. Klausaisi svečio kalbos ir tarsi: „Štai kalba muzikas-mėninkas, idealizuojantis liaudies kūrybą, matantis šviesią Čiurlionio viziją, muzikas, tapęs valstybininku...“ Tai tokia dabar daujuojanti ir laisvės šūkius skanduojuanti Lietuva!

Užvėręs liaudies dainų skryniuos dangtį, Vyt. Landsbergis ėmė nuosekliai, ramiai pasakoti apie dabartinę padėtį ir nuotakas tėvynėje, apie teisingą tautos pasirinktą kelią. Taikomis nuotaikomis gyveno Lietuva, kai praėjusių metų liepos 9 d. Vilniuje iš Chicago Lietuvių operos plokštelės pasigirdo Lietuvos himnas, prisidedant susirinkusiai miniai, kurios dalis jo dar nemokėjo giedoti. „Tai buvo lūžio momentas, kai visos Lietuvos balsas suskambo laisvai, tai buvo didelė tautinė manifestacija po daugelio metų pugsyvio gyvenimo. Tautą slėgė rezistencijos įvairovė: ji grimzdė į alkoholizmą, abejingumą, vis mažiau buvo tautinio pasididžiavimo“, kalbėjo Vyt. Landsbergis.

Ir štai viskam, kas vyksta dabar, pradžia davė Gintauto lešmanto iš tremties atsiūstas eilėraštis, kurį išspausdino oficiali spauda. Tas poeto šaukimas „dabar arba niekad“ davė ryžto naują kelią tautai pradėti, nes ji jau nebeturėjo daugiau ką prarasti – nebent tik esanti stagnacinė agonija būtų dar kiek pratęsta. Taip maždaug ir prasidėjo didysis atgimimas –

x Atsiuntė po 10 dol. auką už kalėdines korteles ir kalendorių: Stasys Žilevičius, Z. Čičikienė, J. Lėkas, Stella Genčevičius, M. Ancerys, Jonas Latvys, Pranas Jurjonas, Domicelė Petrutytė, Adomas Viliušis, Aleksandras Dundulis, J. Motėjūnas, E. Juknevičius, Veronika Dubickas, Jonas Baranauskas, Izidorius Nausėdas, J. Toliušis, Z. Petrauskas, Gražina Žukauskas, Vytautas E. Orentas, B. P. Andriukaitis, J. Rimkevičius, P. R. Meilus. Visiems nuosirdus aciu.

x Atsiuntė po 10 dol. auką už kalėdines korteles ir kalendorių: N. Tarulis, dr. K. Vaičius, G. Kazėnas, E. Zatorskis, Aldona Svalbonas, B. Pieža, M. Vansauskas, J. Kuncaitis, G. Galinaitis, M. Marcinkus, B. Jasevičius, Rozalia Ambraziejus, James F. Peters, St. Bernotas, Igoris Itomlenskis, Alfonsas Noreika, K. Vaičaitis, C. Valaitis, V. Matuzas, Zenonas Prūsas, V. Raišys, Balis Steponis, K. Razma, L. Baranskas. Visiems nuosirdus aciu.

laisvinimosi laikotarpis. Toliau Sąjūdžio pirmininkas pasakojė apie kaleidoskopiškai besirutuliojančius įvykius: priimtą valstiečiams ūkio įstatymą, nurodantį 50 ha žemės nuosavybės punktą. „Tai kelias į kaimo atgimimą, be kurio negalima išvaizduoti Lietuvos atgimimo“, pasakė prelegentas. Liepos pradžioje įvyko Lietuvos darbininkų sąjungos suvažiavimas, įteisinta politinė opozicijos sąvoka, siekiama daugpartystės.

O tačiau kasdienybė, t.y. ekonominė būseną, dabar Lietuvoje – kraupi. Siekiama, kad nebūtų joje dėsno „perdu ir duodu“, bet perku ir perduodu“. Tai vienas didžiausių tautos rūpesčių, kuriam ieškomos geriausios išeitys. Labai naudingas išeivijos ir tautos bendravimas, vienu pas kitus važinėjimas. Nepaprastu greičiu sukasi sprestinų problemų ratas, o jame svarbiausias ekonomikos ir kartu politikos reikalas. Išmintingam ir nuosekliam ateities ekonominiam planavimui pritaria didžioji tautos dalis, kuri sutinka „dar penkerius metus su vyžomis ir vatinukais pavaikščioti, kad tik viskas vėliau „stotų kitaip“. Nemaža ekonomistų, susirūpinusių krašto ekonominio gyvenimo pagerėjimu. Sąjūdis dabar įregistruotas kaip organizacija (ne partija), ir tas jo įteisinimas vertinamas kaip teigiamas, džiugus reiškinys.

Sąjūdžio pirmininkas dėkojo už neseniai Lietuvių Bendruomenės deka igytą kompiuterinį spaustuvę, kuri Sąjūdžiui labai palengvins darbą. Taipgi dideliu įvykiu laikomas Vytauto Didž. universiteto Kaune atsteigimas. Jau ruošiamasi jame greitai laiku pradėti darbą. Yra gražių vilčių, kad atvyks ir Lietuvą ir išeivijos mokslininkų pagyventi ir dėstyti.

Dr. Vyt. Landsbergis, lyg dailininkas, plačiais tvirtais potėpiais drobėje piešė, apibūdino dabartinę būklę Lietuvoje. Protarpiais jo ramiame pasakojime švytėdavo ir juoko gaidelė. Tėvynėje jau, atrodo,

„Spindulio“ tautinių šokių šokėjai šoka per savo vakarą birželio 10 d. Lemonte.

„nebeužtvenksi upės bėgimo, nors ir tekėtų ji pamažu“.

Po pranešimo prelegentas atsakinėjo į jam duodamus klausimus. Visi jo atsakymai buvo apgalvoti, kai kada ir diplomatiški. Iš jo atsakymų susidarė nuomonė, kad tai žmogus, nevien žvelgiantis į tautos laisvės viziją, bet ir gerai susipažinęs su daugeliu Lietuvos problemų, jas labai išmintingai sprendžias. Tegū tik laimė nenugręžia savo veido nuo mūsų tėvynės reikalų. Mūsų gi čia išeivijoje gyvenančių būtina pareiga ir rūpestis prisidėti prie to, kuo dabar tauta gyvena.

Daugiau dvejeta valandų trukęs idomus pranešimas buvo baigtas visų sugiedotu Lietuvos himnu.

Susitikimą su Sąjūdžio pirmininku rengė LB Lemonto apylinkė. Jame buvo justu nuosirdus, išskirtinis dėmesys sveičiui ir kiek vėliau atvykusiai jo žmonai prof. Gražinai Landsbergienei. Virš salės durų kabėjo dailiai išrašytas užrašas „JAV LB Lemonto apylinkė sveikina prof. dr. Vytautą Landsbergį“. Svečiai buvo apdovanoti gėlemis, prie kalbėtojo pulo puikavosi didelė pintinė pilna tarsi Lietuvos laukuose suskintų žiedų.

Sveičią į salę atlydėjo JAV LB krašto vald. pirm. dr. Ant. Razma, valdybos narys L. Norušis, Lietuvių centro Lemonte atstovė R. Sušinskienė ir LB Lemonto apyl. pirm. Kest. Sušinskas. Jis, sveikinimo žodžiu programą pradėdamas, pasidžiaugė, kad ir šiam naujam besikuriančiam lietuvių centrui teko garbė Sąjūdžio pirmininką priimti. Savo žodyje Kest. Sušinskas pabrėžė, kad šio centro įsigijimas buria plačių apylinkių lietuvių ir teikia vilčių, kad jaunesniajai kartai atstovaujantis jaunos šeimoms ir jų atžalynas pagausins susipratusių lietuvių gretas.

Rūta Sušinskienė, sveikindama sveičią Lietuvių centru vardu, užkabino jam ant kaklo trispalvę juostą su šių rūmų raktu. Ji kvietė dr. Vyt. Landsbergį ir visus brolius ir sesees, atvykstančius iš Lietuvos, čia sustoti, svečiuotis ir jaustis kaip savo namuose. Tai buvo jautrus ir prasmingas momentas, nes tiltai jungiantys abi tautos dalis palaikomi lietuvių labai besidarbuojančios mūsų jaunosios kartos. Nėra abejonės, kad visa tai pradžiuogino ir sveičius.

[domi popietė, kruopščiai keletu ponių paruoštas užkandis stalas ir pakili nuotaika svarstant dabartinius įvykius tėvynėje buvo darbščios Lemonto LB valdybos ir jos talkininkų pastangų rezultatas. Padėka jiems už tai!

S. Jelionienė

VYR. LIETUVIŲ CENTRO VEIKLA

Chicago Vyresniųjų lietuvių centro pramogų ir užsiėmimų kalendorius vasaros metu labai dažnai yra papildomas įvairiomis naujomis programomis. Tai dėka mūsų vyresniųjų, kurie dažnai ateina su naujomis idėjomis ir pasiūlymais, kaip

IŠ ARTI IR TOLI

KANADOJE

– Priskėlimo parapija Toronte organizuoja maldininkų kelionę į Midland šventovę. Šv. Mišios ten bus rugpjūčio 6 d. Registruotis reikia parapijos raštinėje iš anksto.

– **Marytės Rūtos Adamonytės** ir Rimo Vytauto Rekašiaus sutuoktuvės buvo liepos 1 d. Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje Montrealyje. Jaunoji yra Julijos ir Petro Adamonių duktė, jaunasis yra Aldonos ir Zenono Rekašių sūnus. Jaunoji yra vietos lietuvių veikėja, lituanistinė mokyklos mokytoja ir vedėja. Jaunasis iš Chicagos, tai apie jį mažiau ir žinoma. Iškilmės buvo su sol. Ginos Čapkauskienės ir „Pavasario“ mergaičių choro, vadovaujamo muz. A. Stankevičiaus giesmėmis. Santuoką palaimino kun. Edis Putrimas, koncelebruojant kun. St. Šileikaiti. Vestuvių puotoje Juozas Piečaitis iškalbingai kalbėjo kaip piršlys. Vestuves sklandžiai pravedė Daiva Lapienė ir Gediminas Damašius. Sveikino „Gintaro“ vardu Silvija Staškevičienė, „Pavasario“ choro vardu Vilija Lukoševičiūtė. Po to nuosirdžius linkėjimus pareiškė jaunojo tėvas Zenonas Rekašius, jaunosios tėvai Julija ir Petras Adamoniai. Jaunieji susipažino vykdami į Lietuvą. Povestuvinei kelionei išvyko į Aliaską.

– **A. a. Genė Juodelytė-Taparasienė**, 71 metų amžiaus, mirė liepos 3 d. Montrealyje. Iš Šv. Kazimiero parapijos bažnyčios palydėta į Notre Dame des Neiges kapines. Nulūdimė liko vyras, du sūnūs su šeimomis, trys seserys ir kiti artimieji.

– **A. a. Stella Sagaitienė**, 91 metų amžiaus, mirė Montrealyje liepos 8 d. Iš Aušros Vartų parapijos bažnyčios palydėta į Notre Dame des Neiges kapines. Liūdi duktė su šeima ir kiti artimieji.

Idomiau ir linksniau pajavirinti mūsų gyvenimo dieneles. Ši vasara ypač turtinga išvykomis. Rugpjūčio 10 d. planuojama vienos dienos kelionė į Galeną, Illinois, buvusią pirmąją sostinę, kurią vėliau pakeitė Springfield, Ill. Esant gražiam orui, kiekvieną sekmadienį vienu ar kitur organizacijos ruošia piknikus. Vyresniųjų lietuvių centro piknikas bus rugpjūčio 10 d., sekmadienį, Ateitininkų namuose Lemonte, kur piknikautojai bus nuvežti autobusais.

Rugšėjo 11 d. išvykstante keturiom dienom į Las Vegas, kur galėsime išbandyti laimę, pagyventi nuotaikeis niekad nemiegančio miesto, pamatyti programas su Hollywoodo artistais ar apžiūrėti apylinkes.

Be kitų įvairumų, rugpjūčio 16 d., trečiadienį, vyks mažų paroda, kurią organizuoja Vyres. liet. centro savanorės. Rugpjūčio 2 d. bus rodomi filmai iš Lietuvos, kuriuos sudarė D. Valentinaitė. Bus pravedami pašnekesiai su dr. Statkevičium, ko iš mūsų laukia ir tikisi giminės ir draugai Lietuvoje.

Dėl informacijų apie įvairias išvykas ir renginius sekite spaudoje ar radijo bangomis duodamus pranešimus. Atvykite ir keliaukite su vyresniaisiais, nes keliauti visada smagu, kada keliaujame kartu.

Elena Sirutienė

Advokatas Jonas Gibaitis

6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. — 776-8700
Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Sėstađ. 9 v. r. iki 1 val. d.